

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om Folkpensionsanstalten och om ändring av folkpensionslagen och sjukförsäkringslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det stiftas en lag om Folkpensionsanstalten. Lagens bestämmelser skall gälla Folkpensionsanstaltens förvaltning och placeringsverksamhet.

Folkpensionsanstaltens förvaltningsorgan skall enligt förslaget vara fullmäktige och styrelsen. Det föreslås att förstärkta styrelsen avskaffas och att dess uppgifter i huvudsak överförs till styrelsen. Folkpensionsanstaltens styrelse, som i huvudsak skall bestå av utomstående ledamöter, skall förordnas av fullmäktige för tre år i sänder. Styrelsen skall enligt förslaget ha högst tio ledamöter, av vilka sammanlagt fyra förordnas på förslag av social- och hälsovårdsministeriet samt de viktigaste arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna och jord- och skogsbruksproducenternas centralorganisationer. Anstaltens generaldirektör och generaldirektörens ställföreträdare skall också höra till styrelsen. En representant för anstaltens personal skall enligt förslaget ha rätt att närvara och yttra sig i styrelsen.

Styrelsens uppgift skall vara att leda och utveckla Folkpensionsanstaltens verksamhet samt att fatta beslut i anstaltens angelägenheter, om inte ärendet hör till de ärenden som fullmäktige fattar beslut om eller om inte styrelsen har överfört beslutsfattandet på anstaltens direktörer eller tjänstemän.

Folkpensionsanstalten skall enligt förslaget utöver generaldirektören ha högst fem andra direktörer. Republikens president utnämner generaldirektören och direktörerna på framställning av fullmäktige.

I anslutning till Folkpensionsanstalten skall det finnas en delegation för Folkpensionsanstalten som tillsätts av styrelsen för anstalten. Delegationen skall ha till uppgift att främja dels samarbetet mellan de myndigheter och samfund som deltar i verkställigheten när det gäller social trygghet, dels beaktandet av servicetagarnas synvinkel.

I lagen skall enligt förslaget tas in bestämmelser om personalens pensioner och familjepensioner samt om den arbetstagarpensionsavgift som grundar sig på lönen och som innehålls hos de anställda. Bestämmelserna motsvarar gällande bestämmelser. Samtidigt bestäms att uppgifterna om lönen för Folkpensionsanstaltens generaldirektör, direktörer och ledande tjänstemän är offentliga.

Bestämmelserna om placeringen av anstaltens medel skall moderniseras. Placeringarna skall också i fortsättningen göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet. Anstalten skall också utarbeta en placeringsplan. Samtidigt upphävs de föråldrade bestämmelserna om anstaltens betalningsrörelse och förvaltningen av medel. Till lagen fogas också bestämmelser om Folkpensionsanstaltens bokföring, bokslut, revision och fastställande av bokslutet.

Samtidigt görs de ändringar i folkpensionslagen och sjukförsäkringslagen som föranleds av lagförslaget.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2002.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Nuläge	4
1.1. Lagstiftning och praxis.....	4
Allmänt	4
Styrelsen	4
Förstärkta styrelsen.....	4
Fullmäktige	6
Bokföring, bokslut och revision.....	6
Centralförvaltning	7
Regional- och lokalförvaltning	7
Personal	7
Delegationer	7
Placeringsverksamhet	8
1.2. Bedömning av nuläget	9
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	10
2.1. Mål	10
2.2. De viktigaste förslagen.....	11
3. Propositionens verkningar	14
3.1. Ekonomiska verkningar	14
3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	15
4. Beredningen av propositionen	15
4.1. Tidigare utredningar och ställningstaganden	15
4.2. Beredningen av propositionen	17
DETALJMOTIVERING.....	18
1. Lagförslag	18
1.1. Lag om Folkpensionsanstalten	18
1 kap. Allmänna bestämmelser	18
2 kap. Förvaltning	18
3 kap. Delegationer	21
4 kap. Personalpensioner	21
5 kap. Placering av medel	22
6 kap. Bokföring, bokslut och revision	22
7 kap. Särskilda bestämmelser	22
8 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser	23
1.2. Folkpensionslagen.....	24
1.3. Sjukförsäkringslagen.....	24
2. Närmare bestämmelser	24
3. Ikraftträdande.....	25
4. Lagstiftningsordning	25

LAGFÖRSLAGEN	27
om Folkpensionsanstalten.....	27
om ändring av folkpensionslagen.....	32
om ändring av sjukförsäkringslagen	33
BILAGA 1	34
PARALLELLTEXTER	34
om ändring av folkpensionslagen.....	34
om ändring av sjukförsäkringslagen	41
BILAGA 2	43
FÖRORDNINGSGRANSUTKAST	43

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Allmänt

Folkpensionsanstalten inledde sin verksamhet 1937. Folkpensionsanstaltens förvaltning reglerades i folkpensionslagen (284/1937) och förordningen innefattande reglemente för folkpensionsanstalten (392/1937) av år 1937. De gällande bestämmelserna om Folkpensionsanstaltens förvaltning finns i huvudsak i folkpensionslagen (347/1956), folkpensionsförordningen (594/1956), sjukförsäkringslagen (364/1963) och sjukförsäkringsförordningen (473/1963).

Folkpensionsanstaltens viktigaste uppgifter är att sköta minimipensionsskyddet, handikappförmåner, sjukförsäkringsförmåner, rehabiliteringsförmåner, förmåner enligt grundskyddet för arbetslösa, stödssystemet för hemvård av barn, barnbidrag, moderskapsunderstöd, studiestödsförmåner, det allmänna bostadsbidraget och militärunderstöd.

Huvuddragen i Folkpensionsanstaltens högsta förvaltning har bevarats oförändrade sedan 1937. Anstaltens förvaltningsorgan är fullmäktige, förstärkta styrelsen och styrelsen. Fullmäktige, som väljs av riksdagen, övervakar anstaltens förvaltning och verksamhet. Anstalten är indelad i avdelningar. Vidare har anstalten en egen regional- och lokalförvaltning.

Styrelsen

Enligt 48 § folkpensionslagen består Folkpensionsanstaltens styrelse av en ordförande och fem andra medlemmar, som utnämns av republikens president på framställning av fullmäktige. Enligt 1 § folkpensionsförordningen är Folkpensionsanstaltens generaldirektör ordförande för styrelsen och övriga ledamöter är direktörerna vid anstalten. Bestämmelsen om behörighetsvillkor för styrel-

sens ledamöter upphävdes genom republikens presidents förordning om upphävande av 2 § folkpensionsförordningen (543/2000) som trädde i kraft den 19 juni 2000.

Folkpensionsanstaltens styrelse har enligt 48 § folkpensionslagen allmän behörighet i anstaltens angelägenheter. Styrelsen sköter de uppgifter som inte genom lag eller bestämmelser som grundar sig på lag har uppdragits åt anstaltens övriga förvaltningsorgan eller tjänstemän. Styrelsen kan dock i ett enskilt ärende överföra beslutsfattandet på förstärkta styrelsen. Dessutom finns det i 10 § folkpensionsförordningen en bestämmelse enligt vilken ärenden vilkas avgörande inte ankommer på förstärkta styrelsen eller styrelsen avgörs av generaldirektören eller vederbörande direktör, såvida inte ärendet i reglementet eller genom styrelsens beslut överförs på en avdelningschef, överläkaren, överkamreraren, en byråchef eller en annan tjänsteman. Förstärkta styrelsen fattar beslut om arbetsfördelningen mellan styrelsens ledamöter.

Förstärkta styrelsen

Till förstärkta styrelsen hör enligt 49 § folkpensionslagen utöver ordföranden för och ledamöterna i anstaltens styrelse högst fjorton extra medlemmar och ett nödigt antal suppleanter. Statsrådet förordnar de extra medlemmarna och deras suppleanter för tre år i sänder. Förordnandet av extra medlemmar i förstärkta styrelsen skall enligt 6 § folkpensionsförordningen ske med beaktande av att sakkunskapen på anstaltens olika verksamhetsområden blir behörigen företrädd och de skilda intressegrupperna opartiskt representerade. Representanter för intressegrupperna i förstärkta styrelsen har varit en representant för arbetsgivarnas, en för arbetstagarernas och en för lantbruksföretagarnas centralorganisationer. Dessutom väljs en medlem på förslag av finansministeriet, en på förslag av social- och hälsovårdsministeriet, en på för-

slag av Finlands Bank och en på förslag av forsknings- och utvecklingsvecklingscentralen för social- och hälsovården. De övriga sju medlemmarna har utsetts på förslag av de olika riksdagsgrupperna. Enligt förstärkta styrelsens beslut har en representant för personalen rätt att närvara och yttra sig vid styrelsens möten.

Genom att utse extra medlemmar till förstärkta styrelsen har man velat trygga sakkunskapen inom olika områden i den högsta ledningen för anstalten. Ursprungligen ville man uttryckligen utöka sakkunskapen i placeringsfrågor i förstärkta styrelsen. Förstärkta styrelsen verkade också fram till 1964 som besvärinstans i pensionsärenden, då besvärärendena flyttades till prövningsnämnden som hade grundats.

Enligt 50 § folkpensionslagen skall förstärkta styrelsen

1) fastställa grunderna för pensionsanstaltens bokslut,

2) hos fullmäktige göra framställningar i de ärenden, vilka enligt folkpensionslagen hänskjutits till fullmäktiges avgörande,

3) besluta om investering av de medel som avses i folkpensionslagen,

4) besluta om köp och försäljning av fast egendom samt om inrättande av sjukvårds- och andra anstalter,

5) avgöra frågor av principiell natur eller eljest viktiga ärenden, samt

6) fatta beslut i övriga ärenden, som av styrelsen underställs dess behandling.

Vidare fastställer förstärkta styrelsen de grunder enligt vilka pensionsanstaltens investering- eller anläggningstillgångar överförs till pensionsansvarsfonden för täckning av pensionsansvaret (59 a § folkpensionslagen och 42 § sjukförsäkringsförordningen), samt beslutar den om grunderna för det vederlag som uppbärs för anläggningstillgångar som har överförts för täckande av pensionsansvaret (60 § folkpensionslagen).

Enligt folkpensionsförordningen har förstärkta styrelsen följande uppgifter:

- att fastställa Folkpensionsanstaltens reglemente (7 §),

- att bevilja styrelsens ledamöter tjänstledighet för högst tre månader (4 §),

- att förordna ordförande för styrelsen, då både generaldirektören och generaldirektö-

rens ställföreträdare som förordnats av republikens president är förhindrade (5 §),

- att utse ställföreträdare för styrelseledamot (5 §),

- att fastställa arbetsfördelningen mellan generaldirektören och direktörerna samt deras tjänstgöring för varandra (7 §),

- att fastställa grunderna för ersättandet av resekostnader (7 §),

- att utse anstaltens högsta funktionärer (12 §),

- att fastställa avlöningsgrunder, pensions- och familjepensionsreglemente, semesterreglemente samt arbetstidsreglemente för funktionärerna vid pensionsanstalten (12 a §),

- att bevilja förlängning av avgångsåldern för funktionärerna (13 §),

- att besluta om funktionärernas rätt att teckna pensionsanstaltens namn (14 §),

- att fastställa formen för anstaltens balanser (18 §),

- att bestämma om indelningen i försäkringsdistrikt och fastställa kretsbyråernas förläggningssorter (33 §),

- att utse och bevilja en kretsbyrås föreståndare avsked (33 §) samt

- att fastställa socialförsäkringsnämndens arbetsordning (33 §).

Enligt 52 § folkpensionslagen kan förstärkta styrelsens beslutanderätt överföras på en sektion inom eller en medlem av förstärkta styrelsen. Inom förstärkta styrelsen verkar numera en investeringssektion, vars uppgifter och sammansättning regleras i 24 och 25 § folkpensionsförordningen. Investeringssektionen har till uppgift att besluta om placeringen av anstaltens medel och om köp och försäljning av fast egendom. Om investeringssektionens beslut inte är enhälligt, skall ärendet underställas förstärkta styrelsen för att avgöras vid allmänt sammanträde.

Investeringssektionen består utöver styrelsens medlemmar av fem andra medlemmar som förstärkta styrelsen väljer inom sig. En av dessa skall vara invald på förslag av Finlands Bank och en på förslag av finansministeriet. Enligt förstärkta styrelsens beslut har också en representant för social- och hälsovårdsministeriet rätt att närvara och yttra sig vid investeringssektionens sammanträden. Dessutom har en representant för Folkpensionsanstaltens personal rätt att närvara och

ytra sig också när investeringssektionen behandlar ärenden som ansluter sig till pensionsansvarsfonden.

Fullmäktige

Enligt 36 § grundlagen väljer riksdagen fullmäktige att övervaka Folkpensionsanstaltens förvaltning och verksamhet. Motsvarande bestämmelse om fullmäktige fanns tidigare i 83 a § riksdagsordningen, där det också fanns bestämmelser om antalet fullmäktige. Enligt 53 § folkpensionslagen, som trädde i kraft vid ingången av mars 2000, är antalet fullmäktige fortsättningsvis tolv. Riksdagen väljer en suppleant för var och en av fullmäktige i stället för två som tidigare. Valet sker under valperiodens första riksmöte för hela valperioden. Fullmäktige har i regel varit riksdagsledamöter som valts enligt partiernas styrkeförhållanden.

Enligt folkpensionslagen av år 1937 hade alla försäkrade ett personligt konto i Folkpensionsanstalten. I motiveringen till regeringspropositionen för den nämnda lagen (RP 26/1936 rd) konstaterades att fullmäktige skulle företräda de försäkrades samlingar eller deras representantskapsamlingar. Fullmäktige ansågs representera de försäkrade i övervakningen av Folkpensionsanstaltens förvaltning och verksamhet.

Enligt gällande 54 § folkpensionslagen ankommer på fullmäktige

1) att övervaka Folkpensionsanstaltens förvaltning och verksamhet,

2) att utse erforderligt antal revisorer samt fastställa instruktion för dem,

3) att fastställa anstaltens bokslut samt att besluta om beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen och förstärkta styrelsen, samt

4) att fatta beslut i de övriga ärenden som enligt folkpensionslagen eller med stöd av den skall avgöras av dem.

Fullmäktige avger årligen en berättelse över sin verksamhet till riksdagen. Riksdagens svar med anledning av berättelsen ges för kännedom till fullmäktige. Enligt gällande praxis begär fullmäktige på basis av riksdagens svar en redogörelse av anstaltens styrelse över vilka åtgärder som kommer att vidtas till följd av riksdagens svar.

Enligt 48 § folkpensionslagen skall full-

mäktige göra en framställning till republikens president om utnämmandet av styrelseledamöter. Enligt 3 § instruktionen för folkpensionsanstaltens fullmäktige (165/1938), som fastställts av riksdagen, åligger det fullmäktige

1) att vid behov genom av dem förordnade fullmäktige eller revisorer granska Folkpensionsanstaltens ekonomi och verksamhet,

2) att fastställa revisorernas arvode samt grunderna för ersättande av deras resekostnader,

3) att avfordra anstaltens styrelse eller förstärkta styrelsen förklaring i anledning av anmärkningar, som måhända framställts av revisorerna, samt även rörande andra omständigheter, som kan påkalla förklaring, samt

4) att skrida till nödiga åtgärder för väckande av åtal, om en medlem i styrelsen eller förstärkta styrelsen gjort sig skyldig till tjänstefel.

Bokföring, bokslut och revision

Enligt 56 § folkpensionslagen skall Folkpensionsanstalten sin bokföring i tillämpliga delar iaktta vad som i bokföringslagen (1336/1997) föreskrivs om rörelseidkares bokföring såvida inte annat följer av bestämmelserna i folkpensionslagen. Folkpensionsanstaltens räkenskapsperiod är ett kalenderår. Styrelsen uppgör ett bokslut och en verksamhetsberättelse före utgången av mars.

Fullmäktige utser ett erforderligt antal revisorer för att granska anstaltens räkenskaper och fastställer en instruktion för dem. Folkpensionslagens 54 § ändrades från och med den 1 mars 2000, när den nya lagen om statens revisionsverk (676/2000) trädde i kraft. Enligt den gällande bestämmelsen behöver inte en av revisorerna längre vara tjänsteinnehavare vid statens revisionsverk. Om jäv och revisorernas ersättningsskyldighet bestäms i 55 § folkpensionslagen.

Revisorerna avger enligt 57 § folkpensionslagen revisionsberättelse till förstärkta styrelsen före utgången av april. Förstärkta styrelsen ger ett yttrande om bokslutet, varefter fullmäktige beslutar om fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet före utgången av juni.

Centralförvaltning

Folkpensionsanstaltens centralförvaltning består av sex avdelningar och deras underavdelningar. Bestämmelserna om indelningen i avdelningar finns i 47 § folkpensionslagen och 9 § folkpensionsförordningen. Beslut om annan organisation på lägre nivå fattas av anstalten själv. Föreskrifter om avdelningarnas uppgifter samt behandlingsordningen för ärenden i förstärkta styrelsen och styrelsen finns i Folkpensionsanstaltens reglemente, som har fastställts av förstärkta styrelsen. I den instruktion som fastställts av styrelsen bestäms om arbetsfördelningen mellan avdelningarna och om deras ansvarsområden.

Till centralförvaltningens uppgifter hör bl.a. att planera, utveckla och styra avgöranden som gäller beviljande av förmåner samt stöda och skapa förutsättningar för serviceverksamheten. Beslut om invaliditetspensioner samt en del av studiestöden och ersättningarna för företagshälsovården fattas centraliserat inom anstaltens centralförvaltning. Folkpensionsanstalten har en central uppgift också när det gäller verkställighet av den sociala tryggheten internationellt.

Regional- och lokalförvaltning

Med avseende på regionalförvaltningen är landet indelat i fem försäkringskretsar:

Norra Finlands, Västra Finlands, Östra Finlands, Sydvästra Finlands och Södra Finlands försäkringskrets. Varje försäkringskrets har en kretscentral. Kretscentralerna ligger i Uleåborg, Seinäjoki, Kuopio, Åbo och Lahtis. En kretscentral har enligt 49 § sjukförsäkringslagen till uppgift att övervaka och leda verksamheten vid byråerna inom kretsen.

Enligt 65 § folkpensionslagen och 42 § sjukförsäkringslagen indelas i landet för skötseln av försäkringen i försäkringsdistrikt som omfattar en eller flera kommuner eller delar av kommuner. Försäkringsdistrikten bestäms av Folkpensionsanstalten. När försäkringsdistrikten bestäms skall kommunstyrelserna höras. Vid ingången av 2001 fanns det sammanlagt 85 försäkringsdistrikt.

Vid ingången av 2001 fanns det i försäkringsdistrikten sammanlagt 263 byråer med full service som är öppna för klienterna varje

vardag. Vidare fanns det 71 filialmottagningar som är öppna beroende på lokala behov och efterfrågan på tjänster t.ex. en gång i veckan eller några gånger i månaden. De finns vanligen i kommunens lokaler. Det sammanlagda antalet serviceställen var 334 vid ingången av 2001. Dessutom har anstalten ingått 122 avtal om samservice med kommunala eller statliga myndigheter eller andra aktörer. Till följd av det samarbetsavtal som anstalten ingått med arbetspensionssystemet tar anstaltens serviceställen emot huvuddelen av alla ansökningar om arbetspension samt ger information och råd i anslutning till ansökningarna.

Beslutsfattandet i de avgöranden som gäller socialförsäkringsförmånerna har utlokaliserats till byråerna i försäkringsdistrikten. Byråerna fattat besluten om nästan alla förmåner. I fråga om sjukförsäkringens läkemedlersättning tillämpas ett system med s.k. direkt ersättning enligt ett avtal som ingåtts med apoteken. Ett motsvarande system tillämpas i ökande utsträckning också när det gäller ersättning för läkararvoden samt undersökningar och behandling. Huvuddelen av högskolestuderandenas ansökningar om studiestöd avgörs av högskolornas studiestödsnämnder.

Personal

Folkpensionsanstalten hade 4 887 heltidsanställda tjänstemän vid ingången av 2001. Det har inte ansetts att anstaltens tjänstemän omfattas av lagstiftningen om statens tjänstemän. Folkpensionsanstalten är en självständig arbetsgivare, som underhandlar och ingår s.k. funktionärskollektivavtal om de anställdas löner och andra anställningsvillkor.

Delegationer

I anslutning till Folkpensionsanstalten verkar delegationer som behandlar viktiga frågor av principiell natur som gäller deras verksamhetsområde. Delegationerna kan göra framställningar och ta initiativ i frågor som gäller utvecklandet av förmånerna samt på begäran ge utlåtanden. I delegationerna finns i allmänhet olika samarbetsgrupper re-

presenterade. Tillsättandet av delegationerna regleras i regel i lag och närmare bestämmelser om delegationernas uppgifter och verksamhet har då utfärdats genom förordning.

Statsrådet tillsätter sjukförsäkringsdelegationen, som nämns i 50 § sjukförsäkringslagen, och delegationen för utkomstskyddsärenden, som nämns i 35 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984), vilka verkar i anslutning till Folkpensionsanstalten liksom också socialmedicinska delegationen, som nämns i 38 § sjukförsäkringsförordningen och som tillsätts av anstaltens styrelse. I anslutning till Folkpensionsanstalten finns också delegationen för pensionsärenden, forskningsdelegationen, rehabiliteringsdelegationen och delegationen för företagshälsovård, som det inte finns bestämmelser om i lag eller förordning.

Placeringsverksamhet

Enligt 59 § folkpensionslagen är Folkpensionsanstaltens fonder folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och pensionsansvarsfonden. I folkpensionsfonden är finansieringstillgångarnas minimibelopp fyra procent av de årliga betalda totalutgifterna för folkpensionsförsäkringen. Enligt 59 § sjukförsäkringslagen är finansieringstillgångarnas minimibelopp i sjukförsäkringsfonden åtta procent av de årliga betalda totalutgifterna för sjukförsäkringen. Om fondens intäkter inte räcker till för uppnående av finansieringstillgångarnas minimibelopp, betalas den bristande delen av statens medel i form av ett s.k. garantibelopp. Enligt 59 a § folkpensionslagen utgör pensionsansvarsfondens tillgångar täckning för pensionsskyddet för Folkpensionsanstaltens personal. För täckning av pensionsansvaret och betalning av pensioner betalas årligen ett bidrag ur folkpensionsförsäkringsfonden och sjukförsäkringsfonden.

Enligt 60 § 1 mom. folkpensionslagen skall folkpensionsfondens och pensionsansvarsfondens tillgångar investeras med beaktande av säkerhet, avkastning och fondernas likviditet. Vid bedömning av säkerheten skall avseende också fästas vid att investeringarnas realvärde bevaras.

I 60 § 4 mom. folkpensionslagen finns bestämmelser om placeringsobjekt. Enligt be-

stämelsen skall anstaltens tillgångar placeras i produktiva företag. Därutöver kan tillgångar placeras för ändamål som direkt främjar bevarandet och återställandet av arbetsförmågan, samt för byggnadsverksamhet som främjar åldringsvården och åldringars bostadsförhållanden, likväl så, att de tillgångar som investeras i byggnadsverksamhet som främjar åldringars bostadsförhållanden, kan utlånas åt kommuner samt genom förmedling och under övervakning av kommunerna åt allmännyttiga stiftelser och föreningar samt församlingar. Tillgångar som investeras i byggnadsverksamhet som främjar åldringsvården och åldringars bostadsförhållanden, kan sammanlagt utgöra högst tio procent av anstaltens samtliga investeringar, och anstalten kan, på ett sätt som närmare fastställs genom förordning, bestämma att räntan för dessa avsedda byggnadslån skall vara lägre än den ränta den tillämpar i sin övriga investeringsverksamhet. I 27-29 § folkpensionsförordningen finns mer detaljerade bestämmelser om de placeringsobjekt och lånevillkor som avses i 60 § 4 mom. folkpensionslagen.

I 60 § 5 mom. folkpensionslagen begränsas statens skuldförbindelser till högst 30 procent av Folkpensionsanstaltens samtliga investeringar. Anstalten får äga aktier i ett och samma industri- eller bankbolag till högst 10 procent av aktiekapitalet, om inte innehavet grundar sig på situationen före ingången av 1957.

Placeringen av sjukförsäkringsfondens tillgångar regleras i 60 § sjukförsäkringslagen, enligt vilken fondens medel med beaktande av likviditeten skall förvaltas på ett räntabelt och betryggande sätt. Bestämmelsen i sjukförsäkringslagen har inte preciserats genom förordning.

Enligt 59 § 5 mom. folkpensionslagen skall pensionsanstaltens tillgångar tas upp till högst det gängse värdet i bokslutet. Enligt 19 § 1 mom. folkpensionsförordningen bokförs investeringstillgångarna till anskaffningsvärdet. Bokföringsvärdet skall dock minskas när värdet har minskat. När värdet har ökat kan bokföringsvärdet på motsvarande sätt höjas. En likalydande bestämmelse finns i 42 § 1 mom. sjukförsäkringsförordningen.

Enligt beslut av förstärkta styrelsen kan bokföringsvärdet på folkpensionsfondens och

sjukförsäkringsfondens placeringstillgångar vara högst 70 procent av det gängse värdet (ett försiktigt gängse värde).

Tillgångarna i pensionsansvarsfonden värderas enligt beslut av förstärkta styrelsen som täckning för pensionsansvar så, att fastigheter och fastighetsbolag värderas till högst 85 procent av det gängse värdet och aktier och andelar i samfund till högst 70 procent av det gängse värdet. Dessa täckningsvärden används enligt beslut av förstärkta styrelsen också som tillgångarnas bokföringsvärde.

Aktiers gängse värde anses vara det värde de har vid Helsingfors Börs vid årets utgång. Det gängse värdet på fastigheter och fastighetsbolag bestäms på basis av en särskild utredning.

En betydande del av Folkpensionsanstaltens placeringstillgångar är för närvarande täckning för personalens pensionsansvar i

pensionsansvarsfonden. Enligt 59 a § folkpensionslagen skall Folkpensionsanstalten täcka minst 19 procent och högst 41 procent av pensionsansvaret för personalens pensioner. Enligt ikraftträdelsebestämmelsen skall nivån om 41 procent uppnås före utgången av 2010. Täckningen av pensionsansvaret kan följa en snabbare tidtabell genom överföringar av placerings- och anläggningstillgångar från folkpensionsfonden och sjukförsäkringsfonden till pensionsansvarsfonden. Enligt gällande uppskattningar uppgår den förutsatta täckningsnivån 2010 till ca 3,5 mrd. mk i penningvärdet år 2000.

De tillgångar som bokförts som Folkpensionsanstaltens placeringstillgångar består av aktier, långfristiga lån samt fastigheter. Tillgångarna fördelas mellan fonderna enligt följande:

Bokföringsvärden 31.12.1999 Milj.mk

	Folkpensionsfonden	Sjukförsäkringsfonden	Pensionsansvarsfonden	Fonderna sammanlagt
Aktier	2 062,4	85,9	2 412,0	4 560,3
Lån	-	2,7	238,7	241,4
Fastigheter	-	-	110,5	110,5
Sammanlagt	2 062,4	88,6	2 761,2	4 912,2

Beräknad enligt bokföringsvärdena var aktiernas andel av Folkpensionsanstaltens samtliga placeringar vid utgången av 1999 ca 93 procent, lånens andel ca 5 procent och fastigheternas andel ca 2 procent. Av pensionsansvarsfondens lån utgjorde statens serieobligationer ca 97 procent.

Utöver det ovan anförda placerade Folkpensionsanstalten år 1999 i genomsnitt 1,5-2,0 mrd. mk i månaden av sina placeringsstillgångar (kassamedel) på penningmarknaden. Placeringsperioderna varierar från en dag till knappt en månad.

Anstaltens intäkter uppgick 1999 sammanlagt till 54,8 mrd. mk. Av intäkterna bestod 27,8 mrd. mk (51 procent) av statens andel av förmånerna. Arbetsgivarens socialskyddsavgifter uppgick till 13,2 mrd. mk (24 procent), de försäkrades försäkringsavgifter till 6,7 mrd. mk (12 procent), den andel av mervärdesskatteintäkterna som redovisas till

Folkpensionsanstalten och avgifterna från försäkringsanstalterna till sammanlagt 2,7 mrd. mk (5 procent), kommunernas andel av förmånerna till 2,3 mrd. mk (4 procent), löntagarnas arbetslöshetsförsäkringspremier till 0,5 mrd. mk (1 procent) samt intäkterna av tillgångar och retroaktiva prestationer till 0,3 mrd. mk (1 procent). Dessutom betalade staten för att säkerställa anstaltens likviditet 1,2 miljarder i garantibelopp, vilket motsvarade 2 procent av intäkterna 1999.

1.2. Bedömning av nuläget

Bestämmelserna om Folkpensionsanstaltens förvaltning togs 1956 in i folkpensionslagen och folkpensionsförordningen på motsvarande sätt som i folkpensionslagen av år 1937. När sjukförsäkringslagen och sjukförsäkringsförordningen stiftades 1963, innehöll de också förvaltningsbestämmelser som gäll-

er Folkpensionsanstaltens regional- och lokalförvaltning. Bestämmelser som gäller förvaltningen finns dessutom i anstaltens interna reglemente och instruktion.

Folkpensionsanstaltens centralförvaltning består av en flerstegsorganisation. Huvudansvaret för skötseln och utvecklingen av anstaltens angelägenheter har i praktiken den heltidsanställda styrelsen, som består av generaldirektören och direktörerna och som har allmän behörighet i anstaltens angelägenheter. Anstaltens förstärkta styrelse, där det utöver generaldirektören och direktörerna finns representanter för utomstående inrättningar, fattar dock enligt 50 § folkpensionslagen beslut om centrala och principiellt viktiga frågor som gäller anstalten. Styrelsen har hand om beredningen av ärenden som tas upp av förstärkta styrelsen och är också med och beslutar om dem i förstärkta styrelsen. I praktiken har förstärkta styrelsens faktiska inflytande på beslutsfattandet varit litet.

Den lagstiftning gällande social trygghet som Folkpensionsanstalten verkställer omfattar i praktiken nästan alla som är bosatta i Finland och inverkar centralt på inkomstfördelningen i olika inkomsttagargrupper. Därför är det nödvändigt att de instanser som centralt deltar i utvecklandet av de ärenden som Folkpensionsanstalten verkställer är representerade i det beslutsfattande organ som utövar anstaltens faktiska makt.

Den nuvarande flerstegsorganisationen i anstaltens högsta förvaltning bromsar i vissa fall upp beslutsfattandet. Särskilt beslut om placeringar skulle förutsätta ett snabbare och enklare beslutsförfarande än för närvarande, även om placeringsbesluten har överförts från förstärkta styrelsen med 20 medlemmar på en mindre investeringssektion inom förstärkta styrelsen.

Personalrepresentationen i förstärkta styrelsen är för närvarande ordnad genom interna bestämmelser. Riksdagens social- och hälsovårdsutskott har i flera sammanhang fäst uppmärksamhet vid att bestämmelser om personalens representation borde införas på lagnivå i samband med förvaltningsreformen.

De gällande förvaltningsbestämmelserna är mycket detaljerade, vilket har upplevts som ett hinder för att det skall vara möjligt att in-ternt utveckla förvaltningen smidigt. Ett ex-

empel på en detaljerad och på flera författningsnivåer genomförd reglering av förvaltningen är anstaltens indelning i avdelningar, som det finns bestämmelser om i 47 § folkpensionslagen, 9 § folkpensionsförordningen samt dessutom i Folkpensionsanstaltens reglemente och instruktion. Också bestämmelserna om såväl placeringsverksamheten som placeringsobjekten i folkpensionslagen och folkpensionsförordningen är mycket detaljerade.

Folkpensionsanstaltens servicenät har bibehållits så att det är heltäckande. Det har varit nödvändigt, då anstalten har fått i uppgift att administrera allt fler förmåner. Anstaltens omfattande datasystem har också bidragit till att säkerställa en smidig behandling av förmånsärendena. Enligt olika utredningar är anstaltens tjänster relativt lätt tillgängliga för medborgarna. Täckningsgraden höjs i och med att man också kan sköta ärenden per post och telefon och i framtiden allt mer med hjälp av elektronisk kommunikation. Direktersättningsystemet, som tillämpats inom sjukförsäkringen, minskar behovet av att fylla i ansökningar om enskilda ersättningar. Folkpensionsanstalten sköter sin serviceuppgift extensivt genom att på sina verksamhetsställen ta emot den största delen av ansökningarna om arbetspension och vidarebefordra dem till arbetspensionsanstalterna samt ge rådgivning i frågor som gäller arbetspensioner.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Mål

I propositionen föreslås att Folkpensionsanstaltens förvaltning skall moderniseras och göras klarare. Samtidigt föreslås att anstaltens beslutsförfarande skall göras smidigare. Målet är att öka sakkunskapen i ledning och ekonomi och i placeringsverksamhet i anstaltens förvaltning och att göra sakkunskapen mångsidigare. Med hänsyn till anstaltens centrala ställning i verkställigheten när det gäller social trygghet är ett mål också att de instanser som deltar i utvecklandet av systemen för social trygghet skall få ökat inflytande i de förvaltningsorgan som utövar den

högsta makten i Folkpensionsanstalten. Avsikten är att lagen skall garantera en representant för personalen rätt att närvara och yttra sig vid styrelsens möten.

Av den högsta ledningen inom statsförvaltningen förutsätts högre högskoleexamen, förtrogenhet med förvaltningsområdet samt i praktiken visad ledarförmåga och erfarenhet av ledarskap. Avsikten är att behörighetsvillkoren för tjänsterna som Folkpensionsanstaltens generaldirektör och direktörer skall ändras så att de motsvarar de behörighetsvillkor som gäller den högsta ledningen inom statsförvaltningen.

Folkpensionsanstaltens fullmäktige övervakar anstaltens verksamhet. Övervakningsuppgiften innebär att de samtidigt sköter anstaltens kontakter med riksdagen. Det är med beaktande av nuvarande praxis ändamålsenligt att denna roll förstärks på författningsnivå. Avsikten är inte att ändra Folkpensionsanstaltens statsförfattningsrättsliga status i förhållande till riksdagen, statsrådet och republikens president på annat sätt än att utnämmandet av anstaltens styrelse överförs från republikens president till fullmäktige.

Avsikten är att modernisera de onödigt detaljerade bestämmelserna om Folkpensionsanstaltens placeringsverksamhet, som också gör placeringsverksamheten trög. Huvuddragen i de gällande bestämmelserna skall dock bibehållas. Målet för placeringsverksamheten skall också i fortsättningen vara att placeringarna tryggar säkerhet, avkastning och likviditet. De gällande specialbestämmelserna om placeringarnas spridning skall ersättas med en allmän skyldighet att sörja för att placeringarna är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Placeringsbesluten skall också kunna fattas smidigt och snabbt i enlighet med de allmänna principer för placeringsverksamheten som fastställts av anstaltens högsta ledning, dvs. styrelsen.

Avsikten med propositionen är också att lagtekniskt förtydliga och förenkla bestämmelserna angående förvaltningen och placeringsverksamheten genom att sammanföra bestämmelserna om förvaltning, placeringsverksamhet, bokföring, bokslut och revision i folkpensionslagen och sjukförsäkringslagen jämte förordningar i en ny lag om Folkpensionsanstalten och en kompletterande förord-

ning. Bestämmelserna angående folkpensionsförsäkringens och sjukförsäkringens förmåner och finansieringen av Folkpensionsanstaltens verksamhet skall fortsättningsvis finnas i respektive lagar om dessa förmåner.

Folkpensionsanstalten omfattas bl.a. av bestämmelserna i lagen om förvaltningsförfarande (598/1982) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Därför finns det inget behov av att införa bestämmelser om förvaltningsförfarande och offentlighet i fråga om handlingar i detta sammanhang. Folkpensionsanstaltens personal omfattas inte av lagstiftningen om statstjänstemän. Inte heller bestämmelserna i matrikellagen (1010/1989) gäller anstaltens personal. Därför gäller inte de bestämmelser om offentlighet i fråga om löner inom den offentliga förvaltningen som tagits in i matrikellagen Folkpensionsanstaltens personal. Uppgifterna om löner för andra personer än sådana tjänstemän, befattningshavare och arbetstagare inom den offentliga förvaltningen som avses i matrikellagen är sekretessbelagda enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Eftersom Folkpensionsanstalten dock på grund av sitt offentliga uppdrag anses vara en sådan myndighet som avses i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är det motiverat att utöka offentligheten i fråga om de anställdas löner.

I den föreslagna lagen berörs inte personalens rättsliga ställning i övrigt. Bestämmelserna om beviljande av pension på basis av tjänstgöringsförhållande (nedan personalpension) och om arbetstagarnas pensionsavgift tas oförändrade in i den föreslagna lagen. De bestämmelser om pensionsansvarsfonden som gäller finansieringen av personalpensionerna skall enligt förslaget bli kvar i folkpensionslagen.

2.2. De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås en reform av Folkpensionsanstaltens högsta förvaltningsorgan. Enligt förslaget skall för anstalten grundas en styrelse som i huvudsak skall bestå av utomstående ledamöter. Vidare föreslås att förstärkta styrelsen avskaffas och att dess uppgifter i huvudsak överförs på styrelsen. An-

staltens förvaltning och verksamhet skall också i fortsättningen övervakas av fullmäktige, som väljs av riksdagen.

I lagen skall enligt förslaget tas in bestämmelser om Folkpensionsanstaltens ställning och uppgifter. Folkpensionsanstaltens ställning som självständig offentligrättslig inrättning kommer inte att förändras. Anstaltens uppgift är också i fortsättningen att sköta verkställigheten när det gäller social trygghet och kundservicen i anslutning till detta på det sätt som bestäms därom i de olika förmånslagarna.

Enligt förslaget skall fullmäktige förordna de utomstående ledamöterna i styrelsen. Styrelsens mandatperiod skall vara tre år. Förslaget överför utnämningssrätten från republikens president och statsrådet på fullmäktige och stärker fullmäktiges ställning som övervakare av Folkpensionsanstalten. Fullmäktige skall också förordna ordförande och vice ordförande för anstaltens styrelse samt fastställa arvoden för styrelseledamöterna. Av förstärkta styrelsens uppgifter överförs fastställandet av grunderna för anstaltens bokslut på fullmäktige. I övrigt bibehålls fullmäktiges uppgifter i huvudsak oförändrade.

Styrelsen skall enligt förslaget ha högst tio ledamöter. Med hänsyn till omfattningen av den lagstiftning som Folkpensionsanstalten verkställer och anstaltens verksamhet förutsätts att det i styrelsen skall finnas utöver sakkunskap i systemen för social trygghet också sakkunskap i ledning, förvaltning samt i ekonomi och placeringsverksamhet. I propositionen föreslås att det till styrelsen förordnas en representant för social- och hälsovårdsministeriet, samt i fråga om de viktigaste arbetsgivarscentralorganisationerna, löntagarcentralorganisationerna och jord- och skogsbruksproducenternas centralorganisationer en för var och en. Folkpensionsanstaltens generaldirektör och den direktör som förordnats till hans ställföreträdare skall höra till styrelsen. Också vid valet av de fyra övriga ledamöterna skall det beaktas att de krav som lagen ställer i fråga om styrelseledamöternas sakkunskap i systemen för social trygghet, ledning, förvaltning samt i ekonomi och placeringsverksamhet uppfylls. En representant för personalen har rätt att närvara och yttra sig i styrelsen.

Styrelsen skall ha till uppgift att leda och utveckla anstaltens verksamhet. Styrelsen skall också i fortsättningen ha allmän behörighet när det gäller skötseln av anstaltens angelägenheter. Därför ingår i lagen en exempellista över de viktigaste frågor som styrelsen skall fatta beslut om. Styrelsen skall fortsättningsvis fastställa en verksamhets- och ekonomiplan samt uppgöra bokslut och verksamhetsberättelse. De uppgifter som hör till förstärkta styrelsen överförs i huvudsak på den nya styrelsen. Sådana nya uppgifter är bl.a. beslut om köp och försäljning av fast egendom samt de allmänna principerna för placeringsverksamheten, fastställande av arbetsordning, utnämningen av avdelningschefer och motsvarande ledande tjänstemän samt godkännande av det funktionärskollektivavtal som gäller personalen. Styrelsen skall kunna överföra uppgifter som hör till dess behörighet på anstaltens generaldirektör, direktörer eller tjänstemän. Avsikten är dock att styrelsen själv skall fatta beslut som gäller frågor av principiell natur eller annars viktiga ärenden.

Generaldirektören och direktörerna skall ansvara för den operativa ledningen och verkställandet av styrelsens beslut. Maximalantalet direktörer förblir oförändrat, dvs. det kan finnas högst fem andra direktörer utöver generaldirektören. Denna bestämmelse ger fullmäktige en möjlighet att påverka antalet direktörer när fullmäktige gör sin framställning om nya direktörer. Republikens president skall utnämna generaldirektören och direktörerna på framställning av fullmäktige och förordna en ställföreträdare för generaldirektören.

Med tanke på de system för social trygghet som Folkpensionsanstalten verkställer skulle det vara ändamålsenligt om direktörerna är chefer för ett verksamhetsområde och att var och en skulle ansvara för utvecklandet och ledningen av sitt verksamhetsområde. Närmare beslut om direktörernas uppgifter skall fattas av styrelsen.

Om behörighetsvillkoren för generaldirektören och direktörerna skall enligt förslaget föreskrivas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att direktörernas behörighetsvillkor skall motsvara behörighetsvillkoren för den högsta ledningen inom statsförvaltning-

en. Av den som utses till generaldirektör eller direktör krävs sålunda högre högskoleexamen, sakkunskap i systemen för social trygghet samt i praktiken visad ledarförmåga och erfarenhet av ledarskap. Statsrådet skall av särskilda skäl kunna bevilja dispens från behörighetsvillkor som bestämts genom förordning av statsrådet. Möjligheten att bevilja dispens motsvarar bestämmelsen i 8 § 2 mom. statstjänstemannalagen (750/1994). När de internationella kontakterna ökar är också mångsidiga språkkunskaper en fördel vid skötseln av generaldirektörens eller direktörernas uppdrag.

I lagen skall det också finnas bestämmelser om styrelsens beslutsförhet och beslutsförfarande samt om styrelsens rätt att överföra beslutanderätt i fråga om avgörandet av ärenden som gäller förmåner på enheter inom lokalförvaltningen. Avgöranden som gäller invaliditetspension skall dock också i fortsättningen fattas centraliserat.

För att Folkpensionsanstaltens intressentgruppers möjligheter att påverka anstaltens verksamhet skall vara så väl tryggade som möjligt också efter det att förstärkta styrelsen avskaffas, föreslås att det tillsätts en ny delegation för Folkpensionsanstalten. Delegationens uppgift skall vara att främja och utveckla dels samarbetet mellan de myndigheter och samfund som deltar i verkställigheten när det gäller social trygghet, dels beaktandet av servicetagarnas synvinkel. Delegationen skall kunna ta initiativ och ge utlåtanden till anstaltens styrelse. Styrelsen tillsätter delegationen för tre år i sänder.

Enligt förslaget skall de bestämmelser som gäller andra delegationer som verkar i anslutning till Folkpensionsanstalten inte ändras, vilket innebär att bestämmelserna om dem fortsättningsvis skall ingå i respektive förmånslagar eller förordningar eller att anstalten själv skall fatta beslut om delegationerna.

Om central-, regional- och lokalförvaltningen bestäms fortsättningsvis i genom lag. Den nya bestämmelsen möjliggör dock ett smidigare utvecklande av förvaltningen. Fullmäktige skall ha möjlighet att ge utlåtanden bl.a. i ärenden som gäller tjänsternas tillgänglighet. Fullmäktige skall också på förhand kunna ge utlåtanden om projekt som

planeras. Detta motsvarar nuvarande övervakningspraxis, enligt vilken fullmäktige redan på förhand med sina utlåtanden och ställningstaganden har kunnat påverka anstaltens verksamhet.

I den nya lagen skall enligt förslaget tas in bestämmelser om personalens pensioner och familjepensioner samt om arbetstagarnas lönebaserade pensionsavgifter.

Det föreslås att offentligheten i fråga om personalens löner ökar. Grundlagsutskottet har tagit ställning till offentligheten i fråga om löner i samband med ändringen av matrikellagen (GrUU 43/1998 rd). Utskottet ansåg att uppgifter om sådana offentligt anställdas löner som omfattas av matrikellagen inte är så starkt förankrade i intresset att skydda den personliga integriteten att detta med hänsyn till 10 § 2 mom. regeringsformen skulle berättiga till en sekretess av den omfattning som regeringen då föreslog. Utskottet konstaterade dock att det då inte fanns tillräckliga grunder för att bedöma om det i en eventuell omläggning av lönesystemet inom den offentliga sektorn ingår faktorer som kunde tala för en begränsad offentlighet i fråga om löneuppgifterna. Folkpensionsanstaltens anställda omfattas inte av den lagstiftning som gäller statstjänstemän, varför intresset att offentliggöra deras löner inte är lika starkt som i fråga om lönerna för staten och kommunernas tjänstemän och arbetstagare. Eftersom Folkpensionsanstalten dock anses vara en sådan myndighet som avses i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, är det ändamålsenligt att det införs en bestämmelse om att lönerna åtminstone för anstaltens högsta ledning är offentliga.

Bestämmelserna om de statliga myndigheternas ämbetspråk i språklagen (148/1922) har för Folkpensionsanstaltens del visat sig lämna rum för tolkning. Lagen om användning av samiska hos myndigheter (516/1991) tillämpas enligt nämnda lag på Folkpensionsanstalten. Däremot nämns inte Folkpensionsanstalten särskilt som en myndighet som omfattas av språklagen. I praktiken har anstalten tillämpat språklagens bestämmelser. För att lagstiftningen skall bli tydligare föreslås att en uttrycklig bestämmelse om att språklagen också tillämpas på Folkpensionsanstalten tas in i den nya lagen.

På samma sätt som för närvarande skall Folkpensionsanstalten kunna komma överens om att verkställa annan socialförsäkring samt att sköta andra tjänster, bl.a. fortsätta delta i ordnandet av samtjänster och andra serviceformer som utvecklas och i försöksverksamhet som gäller dessa. Också arbetspensions-servicen, som baserar sig på ett avtal som ingåtts med arbetspensionssystemet skall fortsätta, dvs. Folkpensionsanstaltens byråer kommer också i fortsättningen att ta emot ansökningar om arbetspension och svara på frågor om arbetspensionsförsäkringen.

Utöver verkställandet av förmånslagarna och kundservicen skall Folkpensionsanstalten informera om förmånerna och servicen och de olika serviceformerna. Anstalten skall liksom för närvarande ha till uppgift att bedriva forskning som stöder utvecklandet av den sociala tryggheten, lagstiftningen om den samt kundservicen och anstaltens övriga verksamhet. Vidare skall Folkpensionsanstalten föra statistik, göra beräkningar och matematiska prognoser. Folkpensionsanstalten skall ta initiativ till åtgärder som utvecklar lagstiftningen och utarbeta förslag till sådana, och kan då utnyttja den kunskap som anstalten får genom kundservicen, respsen från kunderna, sin övriga verksamhet samt forskningen.

Bestämmelserna om bokföring, bokslut, revision och fastställandet av boksluten motsvarar i huvudsak gällande bestämmelser. Enligt 124 § grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtras andra än myndigheter genom lag eller med stöd av lag. Därför skall det i lagen finnas ett omnämnande om att minst två av Folkpensionsanstaltens revisorer samt deras suppleanter skall vara av Centralhandelskammaren godkända revisorer eller revisorer som avlagt examen för revisorer inom den offentliga förvaltningen och ekonomin.

Bestämmelserna angående placeringen av medel skall uppdateras. Kriterierna för placeringsverksamheten skall vara säkerhet och avkastning samt likviditet. Dessutom skall placeringarna vara lämpligt diversifierade och ha lämplig spridning. Styrelsen skall bestämma om de allmänna principerna för placeringsverksamheten. Dessutom skall styrelsen utarbeta en placeringsplan för placering-

en av medel. Skyldigheten att göra en placeringsplan har numera införts i den lagstiftning som gäller arbetspensionsbolag, pensionsstiftelser samt statens pensionsfond.

I placeringsplanen borde särskilt folkpensionsfondens, sjukförsäkringsfondens och pensionsansvarsfondens karaktär och syfte och de krav detta ställer på placeringsverksamheten beaktas. Av placeringsplanen skall också framgå vilka principer som tillämpas vid spridningen av placeringarna.

För att placeringsverksamheten skall bli smidigare skall styrelsen kunna överföra sin beslutningsrätt på direktörerna samt andra tjänstemän. En effektiv och neutral placeringsverksamhet kan också upprätthållas genom att verksamheten ges i uppdrag åt externa enheter och konkurrensutsätts. De allmänna principerna för användningen av egendomsförvaltningstjänster skall framgå av placeringsplanen.

Vidare föreslås att de ändringar som den nya lagen om Folkpensionsanstalten medför görs i folkpensionslagen och sjukförsäkringslagen och att de bestämmelser i folkpensionsförordningen och sjukförsäkringsförordningen som blir obehövliga upphävs.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Den föreslagna reformen gäller till sina viktigaste delar Folkpensionsanstaltens högsta centralförvaltning. Enligt förslaget skall förstärkta styrelsen avskaffas. Den allmänna behörigheten skall utövas av en ny styrelse som i huvudsak skall bestå av utomstående ledamöter. Ledamöterna i den nuvarande styrelsen skall enligt förslaget fortsätta som generaldirektör och direktörer för anstalten. Till denna del kan ändringarna inte bedömas inverka nämnvärt på utgifterna för anstaltens verksamhet.

Inte heller bestämmelsen i 5 kap. om anstaltens placeringsverksamhet kan bedömas ha några direkta ekonomiska verkningar, även om ett av målen för reformen är att göra det möjligt att fatta beslut om placeringar på ett smidigare sätt än tidigare. En eventuell ökning av intäkterna av placeringarna skulle minska folkpensionsfondens och sjukförsäk-

ringsfondens behov av statliga garantibelopp.

I och med att ändringarna inte gäller innehållet i bestämmelserna i folkpensionslagen eller sjukförsäkringslagen och inte heller Folkpensionsanstaltens övriga förvaltning såsom regional- eller lokalförvaltningen eller servicenätet, är helhetsbedömningen att lagförslaget inte har några betydande ekonomiska verkningar.

3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Den största verkningen när det gäller organisationen har avskaffandet av förstärkta styrelsen och överföringen av dess uppgifter på den nya styrelsen. Ändringen är ägnad att stärka ställningen för Folkpensionsanstaltens styrelse i ledningen av anstalten. De nya bestämmelserna gör det möjligt att utveckla anstaltens förvaltning på ett flexiblarare sätt.

Förslaget innebär att det grundas ett nytt förvaltningsorgan, delegationen för Folkpensionsanstalten, vars syfte är att främja samarbetet mellan anstalten och olika intressentgrupper. En representant för anstaltens personal får enligt förslaget rätt att närvara och yttra sig i den nya styrelsen. I praktiken har en representant för personalen denna rätt redan nu vid den förstärkta styrelsens sammanträden.

4. Beredningen av propositionen

4.1. Tidigare utredningar och ställningstaganden

Behovet av att utveckla Folkpensionsanstaltens förvaltning har utretts tidigare i flera sammanhang. Målet har varit att göra anstaltens förvaltning klarare och effektivare. Riksdagen har också i anslutning till behandlingen av fullmäktiges årliga verksamhetsberättelse fäst uppmärksamhet vid att det finns ett behov att utveckla anstaltens högsta förvaltning. Förslagen har gällt behovet av att utveckla den av i huvudsak av utomstående intressegrupper bestående förstärkta styrelsens ställning och uppgifter. Syftet har också varit att ändra anstaltens förvaltning enligt tvåstegsmodellen.

I ett betänkande av kommittén för gransk-

ning av Folkpensionsanstaltens förvaltning (kommittébetänkande 1966: B 29) föreslogs 1966 att anstaltens förstärkta styrelse skulle avskaffas. Förstärkta styrelsens uppgifter skulle enligt förslaget i huvudsak ha överförts på styrelsen. Kommitténs förslag ledde inte till lagstiftningsåtgärder.

En arbetsgrupp som tillsattes av social- och hälsovårdsministeriet 1981 utredde behoven av att utveckla Folkpensionsanstaltens förvaltning och föreslog 1982 att anstaltens högsta förvaltning skulle ändras enligt tvåstegsmodellen (Arbetsgruppspromemoria 1982:17, social- och hälsovårdsministeriet). Arbetsgruppens förslag att förstärkta styrelsen och fullmäktige skulle slås ihop till ett förvaltningsråd, vars medlemmar som representerade de försäkrade skulle utses av riksdagen, medan de övriga medlemmarna skulle utses av statsrådet. Förvaltningsrådet skulle ha tilldelats en central roll i ledningen av anstaltens verksamhet.

På basis av arbetsgruppens förslag avläts i augusti 1984 en regeringsproposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 83 a § riksdagsordningen (RP 120/1984 rd) och en proposition med förslag till lag om ändring av folkpensionslagen (RP 121/1984 rd). Den föreslagna förvaltningsmodellen var indelad i två steg. Behandlingen av propositionerna slutfördes inte i riksdagen och de lämnades därhän när riksdagen avslutades i och med riksdagsvalet 1987. Under riksdagsbehandlingen ansåg grundlagsutskottet i sitt utlåtande att "riksdagens möjligheter till inflytande i en anstalt som står under dess tillsyn alltför vore otillräckliga" i de föreslagna förvaltningsarrangemangen (GrUU 4/1985).

I sitt betänkande om Folkpensionsanstaltens fullmäktiges verksamhetsberättelse för år 1988 (SoUB 27/1989) förutsatte riksdagens socialutskott att regeringens proposition om en reform av anstaltens förvaltning utan dröjsmål avläts för behandling.

I social- och hälsovårdsministeriet gjordes 1988 ett utkast till en regeringsproposition, som sedan preciserades efter remissbehandlingen 1989. Målet var att göra Folkpensionsanstaltens förvaltning tydligare. Det föreslogs att fullmäktiges ställning skulle stärkas genom att fullmäktige skulle utse sina

representanter i ett förvaltningsråd där de som utsetts på framställning av fullmäktige skulle inneha i majoritet. Enligt förslaget skulle det nya förvaltningsorganet, ett förvaltningsråd med 18 medlemmar utnämnda av statsrådet, svara för förvaltningen. Förvaltningsrådet skulle utöver representanter för de försäkrade bestå representanter för social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet samt de centrala arbetsmarknads- och företagargenerationerna. Förvaltningsrådet skulle enligt förslaget ha allmän behörighet och beslutanderätt i de viktigaste frågorna. Styrelsen, dvs. generaldirektören och direktörerna, skulle ha ansvar för den löpande förvaltningen. Reformen lämnades därhän och någon regeringsproposition avläts inte till riksdagen.

En arbetsgrupp som tillsatts av Folkpensionsanstaltens generaldirektör gjorde 1988 ett förslag till en ny tvåstegsmodell för anstaltens högsta förvaltning (Hidén, Holopainen, Saraviita, Tuori: Kansaneläkelaitoksen hallinnonuudistus. Kansaneläkelaitos, työryhmämuistio 1988:2). Enligt förslaget skulle fullmäktige, som väljs av riksdagen, ha varit högsta förvaltningsorgan, förstärkta styrelsen skulle ha avskaffats och styrelsen ha haft allmän behörighet. Förstärkta styrelsens uppgifter skulle enligt förslaget till största delen överföras på fullmäktige och delvis på styrelsen. Fullmäktige skulle ha stått för ledningen och övervakningen av Folkpensionsanstaltens uppgifter, men skulle dock inte ha behandlat frågor som förutsätter att förvaltningsorganet hela tiden är samlat eller som av annan anledning inte passar för parlamentariskt valda förtroendevalda. För att bevara intresseorganisationernas och de olika statsförvaltningsenheternas inflytande föreslogs att det i stället för förstärkta styrelsen skulle grundas ett socialförsäkringsråd, som dock inte skulle ha egentlig beslutanderätt. Arbetsgruppen föreslog också att det skulle ges en särskild lag om Folkpensionsanstaltens förvaltning, så att de materiellrättsliga bestämmelserna om förmånerna och bestämmelser om förvaltningen för tydlighetens skull skulle finnas i skilda lagar. Arbetsgruppens förslag ledde inte till lagstiftningsåtgärder.

I sitt betänkande om fullmäktiges verk-

samhetsberättelse 1995 (ShUB 14/1996 rd) påminde social- och hälsovårdsutskottet om att Folkpensionsanstaltens fullmäktige i sitt ställningstagande om anstaltens ställning hade ansett att "den även i framtiden bör stå under riksdagen". Utskottet omfattade fullmäktiges syn.

Vid behandlingen av Folkpensionsanstaltens fullmäktiges verksamhetsberättelse för 1996 (ShUB 10/1997 rd) påminde social- och hälsovårdsutskottet om att anstaltens personal inte är representerad i anstaltens styrelse. Utskottet ansåg att personalens möjligheter att vara representerad i förvaltningen i mer omfattande utsträckning än tidigare måste utredas.

En arbetsgrupp som tillsattes 1997 av finansministeriet som en del av ett större projekt kallat statsamfundets förvaltningspolitik föreslog flera olika modeller för ordnandet av Folkpensionsanstaltens ställning och högsta förvaltning (Sosiaaliturvan hallintotyöryhmän muistio. Kansaneläkelaitoksen hallinnollinen asema. Valtiovarainministeriön työryhmämuistio 27/97). Denna arbetsgrupp föreslog följande huvudalternativ:

1) förstärkta styrelsens sammansättning och uppgifter ses över eller dess uppgifter överförs på fullmäktige och/eller styrelsen,

2) förstärkta styrelsen avskaffas och den allmänna behörigheten ges till en styrelse som består av utomstående eller

3) anstalten omfattas av statsrådets resultatstyrning.

Utlåtanden om arbetsgruppens förslag begärdes bl.a. av riksdagsgrupperna, ministerierna, Folkpensionsanstalten, anstaltens fullmäktige och företrädare för de centrala arbetsmarknadsorganisationerna. Remissinstansernas åsikter var delade, minst stöd fick alternativet med statsrådets resultatstyrning.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte en utredningsman, Pentti Arajärvi, som sommaren 1998 färdigställde ett förslag till en enhetligare och tydligare utkomstskyddslagstiftning (Toimeentuloturva koskevan lainsäädännön selkeyttäminen. Selvitysmiesmuistio. STM:n työryhmämuistoita 1998:17). Utredningsmannen föreslog bl.a. att bestämmelserna om Folkpensionsanstaltens förvaltning skall samlas i en särskild lag.

I sitt betänkande om fullmäktiges berättelse

konstaterade social- och hälsovårdsutskottet (ShUB 3/1999 rd) följande: "En utredning av Folkpensionsanstaltens förvaltning har pågått under de senaste åren. Några framsteg har dock inte gjorts utan frågan väntar på kompletterande utredningar. Social- och hälsovårdsutskottet skyndar på projektet att rationalisera Folkpensionsanstaltens interna förvaltning och anser att det skyndsamt bör tas upp till prövning om personalen i den nya förvaltningen eventuellt kunde ges en plats i förvaltningsorganen."

4.2. Beredningen av propositionen

På basis av de förslag som utarbetades av arbetsgruppen för socialskyddsförvaltningen och utlåtandena om förslagen inleddes beredningen av regeringens proposition i soci-

al- och hälsovårdsministeriet i februari 2000, genom att riksdagsgrupperna ombads ta ställning till två av alternativen beträffande revideringen av Folkpensionsanstaltens förvaltning:

1) förstärkta styrelsen avskaffas och en styrelse som i huvudsak består av utomstående har den allmänna behörigheten,

2) förstärkta styrelsens sammansättning och uppgifter ses över.

På basis av riksdagsgruppernas ställningstaganden fortsatte beredningen enligt det första alternativet. Experter på statsförfattningsrätt har hörts i samband med beredningen. Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Folkpensionsanstaltens experter har deltagit i beredningen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om Folkpensionsanstalten

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Ställning*. Enligt denna paragraf skall Folkpensionsanstalten fortsättningsvis verka som en självständig offentligrättslig inrättning, vilket motsvarar anstaltens nuvarande, på lag baserade ställning. Enligt 36 § 1 mom. grundlagen hör övervakningen av anstaltens förvaltning och verksamhet, liksom tidigare enligt riksdagsordningen, till fullmäktige, som väljs av riksdagen. Förslaget 1 § motsvarar till denna del den nämnda bestämmelsen i grundlagen.

2 §. *Uppgifter*. Om Folkpensionsanstaltens uppgifter i anslutning till verkställandet av de olika förmånssystemen föreskrivs enligt 1 mom. liksom för närvarande i respektive lagar. Det finns över trettio sådana s.k. förmånslagar som Folkpensionsanstalten har till uppgift att verkställa. I lagarna finns, antingen i form av självständiga bestämmelser eller bestämmelser som hänvisar till andra lagar, bestämmelser om anstaltens uppgifter, t.ex. 2 § folkpensionslagen, 3 § sjukförsäkringslagen eller 3 § lagen om barnbidrag (796/1992). I sjukförsäkringslagen föreskrivs också om arbetsplatskassornas verksamhetsområde (7 kap.). I flera lagar nämns endast att "uppgifter som avses i denna lag sköts av folkpensionsanstalten", t.ex. i 11 § lagen om bostadsbidrag (408/1975). I lagen om studiestöd (8 §, 65/1994) föreskrivs att "uppgifterna enligt denna lag sköts av folkpensionsanstaltens i samarbete med läroanstalterna. Folkpensionsanstalten avgör ärenden som gäller studiestöd och meddelar beslut om studiestöd". I lagen finns också en bestämmelse om att Folkpensionsanstalten kan komma överens om att uppgifterna i anslutning till studiestöden sköts i studiestödsnämnderna eller läroanstalterna. Sådana bestämmelser om de förmåner som Folkpensionsanstalten administrerar skall alltså gälla också i fortsättningen.

Enligt 2 mom. skall Folkpensionsanstalten enligt avtal också kunna sköta verkställighet samt andra tjänster. Den kan fortsätta att, närmast i samarbete med kommuner och statliga myndigheter, delta i samservice i enlighet med lagen om kundbetjäning vid gemensamma serviceenheter inom den offentliga förvaltningen (802/1993). Anstalten skall fortsättningsvis också delta i andra serviceformer som utvecklas och i försöksverksamhet som ansluter sig till sådana, och fortsätta utveckla de egna serviceformerna med elektronisk service som det centrala utvecklingsområdet. Också arbetspensionsservicen, som baserar sig på ett avtal som ingåtts med arbetspensionssystemet, skall fortsätta, dvs. anstalten kommer fortsättningsvis att ta emot största delen av arbetspensionsansökningarna och ge rådgivning i arbetspensionsfrågor.

Utöver vad som särskilt föreskrivs om administreringen av förmånerna skall Folkpensionsanstalten enligt 3 mom. sköta information, forskning samt uppgörande av kalkyler och statistikföring i anslutning till olika förmåner och tjänster. Den skall också delta i utvecklandet av förmånssystemen genom att ge förslag till utvecklande av lagstiftningen om förmånssystemen. De uppgifter som nämns i momentet skall gälla samtliga förmåner som Folkpensionsanstalten administrerar. För närvarande finns bestämmelserna om information, forskning, statistikföring och utvecklande av lagstiftningen i 15 och 16 § folkpensionsförordningen och 49 § sjukförsäkringslagen.

2 kap. Förvaltning

3 §. *Förvaltningsorgan*. Folkpensionsanstaltens förvaltningsorgan skall enligt förslaget vara fullmäktige och styrelsen. Nuvarande förstärkta styrelsen avskaffas.

4 §. *Fullmäktige*. I paragrafen bestäms om val av fullmäktige, deras antal, instruktion samt mandatperiod. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 53 § folkpensionslagen. Enligt 1 mom. skall riksdagen välja fullmäktige

och en suppleant för var och en av dem. Antalet fullmäktige skall fortsättningsvis vara tolv. Riksdagen skall också godkänna en instruktion för fullmäktige.

Bestämmelsen i 2 mom. motsvarar den allmänna utgångspunkten i 37 § 1 mom. grundlagen, enligt vilken riksdagens utskott och övriga organ i regel tillsätts under valperiodens första riksmöte för hela valperioden.

5 §. *Fullmäktiges uppgifter.* I 36 § 1 mom. grundlagen förutsätts att det genom lag skall bestämmas närmare om fullmäktiges uppgifter. Förslaget 5 § motsvarar till sina viktigaste delar gällande 54 § folkpensionslagen.

Fullmäktiges uppgifter, som i huvudsak förblir oförändrade, räknas upp i paragrafen. I den motsvarar 1, 2 och 5 punkten i huvuddrag 54 § 1 mom. 1, 2, 3 punkten folkpensionslagen och 6 punkten motsvarar 54 § 2 mom. folkpensionslagen. I 1 punkten i den föreslagna lagen preciseras fullmäktiges övervakningsuppgift. Fullmäktige kan ge utlåtanden och framföra sina åsikter i viktiga angelägenheter som hör till Folkpensionsanstaltens verksamhet och verksamhetsområde, t.ex. om kvaliteten på tjänsterna och deras tillgänglighet som nämns i 1 punkten.

Paragrafens 3 punkt, som gäller revisorerna, preciseras så att minst två av revisorerna skall vara av Centralhandelskammaren godkända revisorer eller revisorer som avlagt examen för revisorer inom den offentliga förvaltningen och ekonomin. I 5 punkten, som gäller fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet, nämns endast beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen, eftersom förstärkta styrelsen enligt lagförslaget kommer att avskaffas. Fullmäktige skall enligt 6 punkten fortsättningsvis årligen avge en berättelse över sin verksamhet till riksdagen.

Om fullmäktiges nya uppgifter föreskrivs i paragrafens 2 och 4 punkt. Fullmäktige skall enligt 2 punkten utnämna styrelseledamöter. Fullmäktige skall också besluta om styrelsemedlemmarnas arvoden. En ny uppgift är fastställandet av grunder för bokslutet, vilket nämns i 4 punkten och enligt gällande 50 § folkpensionslagen är förstärkta styrelsens uppgift. Överföringen av fastställandet av grunderna för bokslutet är ändamålsenlig med tanke på finansieringen av den socialförsäkring som anstalten verkställer samt

fullmäktiges uppgift att övervaka anstaltens förvaltning och verksamhet.

Enligt gällande 48 § 1 mom. folkpensionslagen gör fullmäktige en framställning till republikens president om utnämning av styrelsens ordförande, som verkar som generaldirektör, och de övriga ledamöterna i styrelsen, dvs. direktörerna. Fullmäktige skall också i fortsättningen ha till uppgift att göra denna framställning. Bestämmelsen om detta skall ingå i den föreslagna lagens 9 §. Om den nya styrelsens sammansättning föreskrivs i 6 §.

6 §. *Styrelsen.* I paragrafens 1 mom. bestäms om antalet styrelseledamöter. Till styrelsen hör högst tio medlemmar, av vilka fullmäktige förordnar högst åtta. Till styrelsen skall enligt förslaget också höra Folkpensionsanstaltens generaldirektör och generaldirektörens ställföreträdare. Styrelsens mandatperiod är tre år. Tiden motsvarar förstärkta styrelsens mandatperiod enligt gällande 49 § folkpensionslagen. Fullmäktige skall också förordna styrelsens ordförande och vice ordförande. Om en styrelseledamot avgår, avlider eller av annan orsak är permanent förhindrad att sköta sitt uppdrag, väljs en ny ledamot för den återstående mandatperioden på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

Enligt 2 mom. skall sakkunskap i systemen för social trygghet, ledning, förvaltning samt ekonomi och placeringsverksamhet beaktas när styrelseledamöterna förordnas. Folkpensionsanstalten handhar uppgifter från flera ministeriers verksamhetsområde i anslutning till verkställigheten när det gäller social trygghet. Med hänsyn till uppgifternas tyngdpunkt företräds sakkunskap i statsförvaltningen av social- och hälsovårdsministeriets representant. I styrelsen skall det också i fråga om de viktigaste arbetsgivarnas centralorganisationerna, löntagarnas centralorganisationerna och jord- och skogsbruksproducenternas centralorganisationer finnas en representant för var och en.

Enligt 3 mom. skall en representant för Folkpensionsanstaltens personal ha rätt att närvara och yttra sig vid styrelsens möten.

7 §. *Styrelsens uppgifter.* Enligt 1 mom. skall styrelsen ha den allmänna behörigheten att leda och utveckla Folkpensionsanstaltens verksamhet. Momentet innehåller exempel på styrelsens viktigaste uppgifter. Enligt 50 §

folkpensionslagen hör en stor del av dessa för närvarande till förstärkta styrelsens uppgifter. Avsikten är att styrelsen skall ansvara för fattandet av beslut som är strategiskt viktiga med tanke på Folkpensionsanstaltens verksamhet, samt för att dra upp linjerna för utvecklandet av verksamheten. Styrelsen skall t.ex. årligen fastställa en verksamhets- och ekonomiplan samt årligen uppgöra verksamhetsberättelse och bokslut, fastställa anstaltens arbetsordning, besluta om allmänna principer för placeringen av medel och om köp och försäljning av fast egendom samt godkänna det kollektivavtal som arbetsgivaren och de anställda ingår. Styrelsen skall också utnämna avdelningscheferna och motsvarande ledande tjänstemän, som enligt gällande bestämmelser utnämns av förstärkta styrelsen.

Enligt 2 mom. skall styrelsen ha rätt att överföra sina befogenheter på generaldirektören och direktörerna och andra tjänstemän så som avdelningschefer. Styrelsen kan när den fastställer arbetsordningen besluta vilka angelägenheter den själv avgör.

8 §. *Beslutsfattande i styrelsen.* I paragrafen bestäms om beslutsförfarandet i styrelsen. Eftersom antalet styrelseledamöter ökar, är det ändamålsenligt att det inte längre krävs att två tredjedelar av styrelseledamöterna är närvarande för att styrelsen skall vara beslutför. Styrelsen skall vara beslutför när ordföranden och minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande.

Enligt 2 mom. skall styrelsens beslut fortsättningsvis vara majoritetsbeslut. Ordförandens åsikt är avgörande om rösterna fördelas jämnt. Förfarandet motsvarar det allmänna beslutsförfarande som tillämpas i samfund.

9 §. *Generaldirektören och direktörerna.* Enligt 1 mom. skall Folkpensionsanstalten ha en generaldirektör och högst fem direktörer. Republikens president skall utnämna generaldirektören och direktörerna på framställning av fullmäktige. Republikens president skall samtidigt förordna en av direktörerna till ställföreträdare för generaldirektören.

Om generaldirektörens och direktörernas behörighetsvillkor skall enligt 2 mom. bestämmas genom förordning av statsrådet. Behörighetsvillkoren skall motsvara de behörighetsvillkor som gäller högre tjänster inom

statsförvaltningen. Av den som skall utnämnas till generaldirektör eller direktör krävs högre högskoleexamen, förtrogenhet med systemen för social trygghet samt i praktiken visad ledarförmåga och erfarenhet av ledarskap. Statsrådet skall ha rätt att av särskilda skäl bevilja dispens från behörighetsvillkor som bestämts genom förordning. Förfarandet motsvarar till dessa delar bestämmelserna i statstjänsemannalagen. Vidare krävs av minst en av direktörerna sådant fullständigt behärskande av svenska språket som avses i författningarna om den språkkunskap som fordras av statstjänstemän.

10 §. *Central-, regional- och lokalförvaltning.* När man beaktar Folkpensionsanstaltens centrala ställning som verkställare av förmånerna med anknytning till social trygghet, är det ändamålsenligt att genom lag också bestämma om central-, regional- och lokalförvaltningen. I 1 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens centralförvaltning. Centralförvaltningen kan vara indelad i avdelningar. Bestämmelsen utgör dock inget hinder för att centralförvaltningen skall kunna omorganiseras på ett sätt som avviker från indelningen i avdelningar. De gällande bestämmelserna om indelningen i avdelningar finns i 47 § 2 mom. folkpensionslagen och 9 § folkpensionsförordningen.

Enligt 2 mom. kan regionalförvaltningen också i fortsättningen vara indelad i försäkringskretsar, som kan ha en kretscentral. Folkpensionsanstaltens styrelse, som har den allmänna behörigheten, bestämmer försäkringskretsarna. Bestämmelser om regionalförvaltningen ingår för närvarande i 65 § 2 mom. folkpensionslagen och 42 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

I 3 mom. finns föreskrifter om lokalförvaltningen. Bestämmelsen motsvarar i sina huvuddrag gällande 65 § 1 mom. folkpensionslagen och 42 § 1 mom. sjukförsäkringslagen. Folkpensionsanstalten skall också i fortsättningen höra kommunstyrelserna när anstalten bestämmer indelningen i försäkringsdistrikt. Målet är att anstaltens tjänster skall vara heltäckande.

Folkpensionsanstalten kan utöver försäkringsdistrikten ha andra enheter inom lokalförvaltningen. Det blir därför möjligt att grunda en separat enhet t.ex. för att sköta en-

bart internationella ärenden. Enheten skulle t.ex. sköta utomlands bosatta medborgares sociala trygghetsärenden. Separata enheter kan också behövas för andra ärenden som kan skötas centraliserat.

3 kap. Delegationer

11 §. *Delegationen för Folkpensionsanstalten.* Enligt 1 mom. kan Folkpensionsanstaltens styrelse tillsätta en delegation för Folkpensionsanstalten för tre år i sänder. Delegationens uppgift skall vara att främja och utveckla samarbetet mellan de myndigheter, samfund och organisationer som deltar i verkställigheten när det gäller social trygghet och verka som en förbindelselänk mellan dem. Samtidigt skall delegationen främja beaktandet av servicetagarnas synvinkel i anstaltens verksamhet. Delegationen kan också ge utlåtanden och göra framställningar till anstaltens styrelse i sociala trygghetsärenden som är av principiell natur eller annars viktiga.

I delegationen skall de viktigaste intressentgrupperna som deltar i verkställigheten när det gäller social trygghet vara representerade. Till delegationen skulle i så fall höra åtminstone representanter för Folkpensionsanstalten, de olika ministerierna, arbetsgivarorganisationerna, löntagarorganisationerna samt medborgarorganisationer som är verkamma inom sektorn.

Enligt 2 mom. kan Folkpensionsanstalten ha andra delegationer enligt vad som föreskrivs annanstans eller enligt vad anstalten bestämmer. I anslutning till anstalten finns för närvarande sjukförsäkringsdelegationen, som nämns i 50 § sjukförsäkringslagen, och delegationen för utkomstskyddsärenden, som nämns i 35 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa, som tillsätts av statsrådet, samt delegationen för pensionsärenden, socialmedicinska delegationen, som nämns i 38 § sjukförsäkringsförordningen, forskningsdelegationen, rehabiliteringsdelegationen och delegationen för företagshälsovård, vilka tillsätts av anstaltens styrelse.

4 kap. Personalpensioner

12 §. *Beviljande av pension och sökande av*

ändring. Paragrafen motsvarar till sitt innehåll nuvarande 58 a § folkpensionslagen. De anställda vid Folkpensionsanstalten skall enligt 1 mom. ha rätt till pension och familjepension som utbetalas av Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstaltens personalpensioner skall i tillämpliga delar bestämmas på motsvarande sätt som statsanställdas pensioner och familjepensioner.

Enligt 2 mom. skall personalpensionerna beviljas av Folkpensionsanstalten. Ett pensionsombud vid Folkpensionsanstalten skall ha rätt att följa handläggningen av pensionsärendena. Ändring i beslut som gäller pension och familjepension skall enligt 3 mom. sökas hos försäkringsdomstolen, i vars beslut ändring inte kan sökas genom besvär. Den som ansöker om eller får pension eller familjepension och pensionsombudet har besväringsrätt.

Vid behandlingen av personalpensioner skall enligt 4 mom. fortsättningsvis i tillämpliga delar iaktas bestämmelserna i 24 § lagen om statens pensioner. I den nämnda paragrafen finns bestämmelser bl.a. om undanröjande av beslut, tillfälligt inställande av pensionsutbetalningen, prövning av besvär som anlänt efter besvärstidens utgång samt ny behandling av ansökan om pension.

13 §. *Arbetstagarnas pensionsavgift.* Paragrafen motsvarar i huvudsak 58 b folkpensionslagen. Enligt 1 mom. skall fortsättningsvis den arbetstagarnas pensionsavgift som avses i 12 b § lagen om pension för arbetstagare (395/1961) uppbäras hos de anställda hos Folkpensionsanstalten. Avgiftens storlek skall bestämmas enligt nämnda 12 b § 1 mom.

Grunden för avgiften skall enligt 2 mom. vara den lön som avses i 13 § lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) och den lön som avses i 4 § lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/1978). De medel som inflyter genom avgifterna skall redovisas till pensionsansvarsfonden, och på så sätt särskiljas från de medel som är avsedda för finansieringen av utgifterna för förmånerna.

I 3 mom. finns en bestämmelse med samma innehåll som tidigare om hur stor andel av de medel som utgörs av arbetstagarnas pensionsavgift som får användas till utbetal-

ningen av pensioner. En bestämmelse om hur de medel som utgörs av arbetstagarnas pensionsavgifter skall behandlas i bokföringen finns i den föreslagna lagens 15 § 3 mom.

Vid sökande av ändring i ett ärende som gäller arbetstagarnas pensionsavgift iakttas enligt 4 mom. fortsättningsvis i tillämpliga delar, vad som ovan enligt förslaget skall bestämmas om ändringsökande i 12 §.

5 kap. Placering av medel

14 §. *Placering och placeringsplan.* Paragrafens 1 mom. motsvarar i stora drag gällande 60 § 1 mom. folkpensionslagen och 60 § sjukförsäkringslagen. Folkpensionsanstaltens fonder är fortsättningsvis folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och pensionsansvarsfonden. Avsikten är inte att ändra fondernas inbördes förhållanden eller deras finansieringsprinciper. Enligt momentet skall placeringen av fondernas medel följa principer som garanterar säkra placeringar samt avkastning och likviditet. Dessutom skall uppmärksamhet fästas vid att placeringarna är diversifierade och har lämplig spridning.

I 2 mom. föreskrivs om en plan för placeringen av medel. Anstaltens styrelse skall utarbeta en placeringsplan. Planen skall särskilt beakta karaktären på fonderna och de krav som ställs på placeringsverksamheten. T.ex. i fråga om pensionsansvarsfonden innebär detta att man skall se till att tjänstemännens pensionsskydd garanteras på samma sätt som pensionsskyddet för andra anställda inom den offentliga förvaltningen.

6 kap. Bokföring, bokslut och revision

15 §. *Bokföring.* Innehållet i 1 mom. motsvarar i huvudsak gällande 56 § 1 mom. folkpensionslagen. Enligt förslaget skall Folkpensionsanstalten i sin bokföring också i fortsättningen i tillämpliga delar iakttä bokföringslagen, såvida inte annat följer av bestämmelserna i den föreslagna lagen. I bestämmelsen hänvisas inte längre till bestämmelserna om rörelseidkares bokföring i bokföringslagen.

Anstaltens tillgångar skall enligt 2 mom. tas upp till det belopp som styrelsen bestämmer i bokslutet, dock högst till sitt gängse

värde. I fråga om börsnoterade aktier skall börsvärdet anses vara det gängse värdet. Principen om att tillgångarna skall tas upp till högst gängse värde i bokföringen ingår i gällande 59 § 5 mom. folkpensionslagen.

Innehållet i 3 mom. motsvarar första meningen i gällande 58 b § 3 mom. Enligt bestämmelsen skall de medel som utgörs av arbetstagarnas pensionsavgifter särskiljas från pensionsansvarsfondens övriga medel.

16 §. *Bokslut.* Paragrafen motsvarar i huvudsak 56 § 2 och 3 mom. folkpensionslagen. Folkpensionsanstaltens räkenskapsperiod är också i fortsättningen ett kalenderår.

Bokslutet skall enligt 2 mom. omfatta balansräkning, resultaträkning och noter samt verksamhetsberättelsen. Styrelsen skall upprätta och underteckna bokslutet före utgången av mars.

17 §. *Revision.* Paragrafen motsvarar i huvudsak 57 § 1 mom. folkpensionslagen och den praxis som har iakttagits vid revisionen. Enligt 1 mom. skall revisionslagen (936/1994) iakttas i tillämpliga delar vid. Bestämmelserna i revisionslagen skall tillämpas bl.a. vid valet av revisorer, skyldigheten att iakttä god bokföringssed, revisionsanteckning, avgivandet av revisionsberättelse, överlämnande av revisionsprotokoll samt vid bedömning av revisorernas oberoende ställning, jäv, tystnadsplikt och skadeståndsskyldighet. Dessutom omfattas revisorerna av revisionslagens straffbestämmelser.

Revisorerna skall enligt 2 mom. utföra revision före utgången av april månad efter räkenskapsåret och avge revisionsberättelse till fullmäktige.

18 §. *Fastställande av bokslutet.* Paragrafen motsvarar i huvudsak 57 § 2 mom. folkpensionslagen. Den utsatta tiden för fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet skall dock enligt förslaget förkortas från utgången av juni till utgången av maj efter räkenskapsåret.

7 kap. Särskilda bestämmelser

19 §. *Överföring av beslutanderätten angående avgörande av förmån.* Innehållet i paragrafen motsvarar 67 § folkpensionslagen. Enligt paragrafen kan Folkpensionsanstalten besluta om överföring av beslutande

rätt till sina byråer eller andra enheter. Ett undantag utgör dock invaliditetspensionerna, för vilka gäller att besluten fortsättningsvis skall fattas centraliserat inom centralförvaltningen. Enligt förslaget skall centralförvaltningen meddela anvisningar för att säkerställa en enhetlig praxis i hela landet när det gäller tillämpningen av lagstiftningen om socialförsäkringsförmånerna.

20 §. *Offentlighet i fråga om uppgifter om lön.* I paragrafen föreskrivs att uppgifter om lön som betalas till Folkpensionsanstaltens generaldirektör, direktörer och de ledande tjänstemän som utnämns av styrelsen och tidigare förstärkta styrelsen skall vara offentliga. Generaldirektören, direktörerna och tjänstemännen omfattas inte av bestämmelserna i matrikellagen, varför deras löner inte blev offentliga 1999 i samband med ändringen av matrikellagen. Uppgifter om lön skall definieras på motsvarande sätt som i 7 § matrikellagen. På behandlingen och överlåtandet av uppgifter om löner i personregister tillämpas också personuppgiftslagen (523/1999).

21 §. *Ämbetsspråk.* Paragrafen innehåller en bestämmelse om Folkpensionsanstaltens ämbetsspråk. Anstalten omnämns inte särskilt i språklagen som en myndighet som lagen skall tillämpas på. Folkpensionsanstalten definieras dock t.ex. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet som en myndighet. För att den nuvarande situationen skall bli klarare måste en bestämmelse om att språklagen också omfattar Folkpensionsanstalten tas in i den föreslagna lagen.

22 §. *Behörig domstol i tvistemål.* Paragrafen motsvarar i sak 89 § folkpensionslagen. När Folkpensionsanstalten är svarande i ett tvistemål, handläggs målet vid Helsingfors tingsrätt.

23 §. *Närmare bestämmelser.* Enligt paragrafen utfärdas bestämmelser om rätten att teckna Folkpensionsanstaltens namn och annan verkställighet av lagen genom förordning av statsrådet.

8 kap. **Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser**

24 §. *Ikraftträdande.* Enligt 1 mom. skall lagen träda i kraft den 1 januari 2002.

Enligt 2 mom. skall lagen upphäva de be-

stämmelser i folkpensionsförordningen och sjukförsäkringsförordningen som inte längre behövs på grund av den nya lagen eller av annan orsak. Enligt förslaget skall följande bestämmelser upphävas:

1) i folkpensionsförordningen

1 kap. Pensionsanstaltens förvaltning, 1, 3—12, 12 a, 13, 14, 14 a och 15—19 § med bestämmelser om styrelsen och direktörerna, utnämmande av styrelsens ledamöter, styrelseledamöternas tjänstledighet, jävsituationer, vad som skall beaktas vid förordnande av medlemmar i förstärkta styrelsen, förstärkta styrelsens allmänna sammanträde, sektioner och behörighet, styrelsens behörighet, uppdelningen i avdelningar, överföring av behörighet, uppgörande av protokoll över handläggningen av ärenden, anställande och entledigande av funktionärer, reglemente samt pensions- och familjepensionsstadga, avgångsålder, rätt att teckna anstaltens namn, förvaringstiden för bokföringsmaterial, förslag om utvecklandet av lagstiftningen, information och utlåtanden, statistik och prognoser, årsberättelse, balanser samt bedömning av värdet på tillgångarna,

2 kap. Förstärkta styrelsens sektioner, 24—29 § med bestämmelser om förstärkta styrelsens investeringssektion, dess sammansättning samt investeringsvillkor och -objekt. Då 30—32 § i samma kapitel har upphävts redan tidigare, föreslås att hela kapitlet skall upphävas,

3 kap. Den lokala förvaltningen, 33 § med bestämmelser om försäkringsdistrikt och kretsar, utnämmande av föreståndare för kretsbyrån samt arbetsordning och föredragande för socialförsäkringsnämnden. Då 34—39 § har upphävts redan tidigare, blir det inte heller i detta kapitel kvar några paragrafer. Därför föreslås att hela kapitlet skall upphävas,

2) i sjukförsäkringsförordningen

7 kap. Centralförvaltning, bestämmelserna om anvisningar, övervakning och granskningar samt statistikföring (39 §), bokföring av tillgångar (42 §) samt användning av postgiro och check (43 §).

Enligt 3 mom. kan åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter vidtas innan lagen träder i kraft.

25 §. *Övergångsbestämmelse.* Enligt 1

mom. skall de personer som är ordförande eller ledamöter i styrelsen när denna lag träder i kraft, och som enligt den 1 § folkpensionsförordningen som gällde innan lagen trädde ikraft är Folkpensionsanstaltens generaldirektör och direktörer, bli generaldirektör och direktörer med samma villkor som tidigare. Också de tjänstemän som utnämnts av förstärkta styrelsen skall fortsätta på sina poster med samma villkor som tidigare när lagen träder i kraft.

Enligt 2 mom. skall de reglementen som fastställts av förstärkta styrelsen och den instruktion som fastställts av styrelsen, vilka gäller när lagen träder i kraft, tillämpas fram till det att en arbetsordning som fastställs av den nya styrelsen träder i kraft. På samma sätt skall pensions- och familjepensionsstadgor som fastställts av förstärkta styrelsen tillämpas fram till det att styrelsen har fastställt nya pensions- och familjepensionsstadgor.

1.2. Folkpensionslagen

Enligt förslaget skall de bestämmelser i lagen som ingår i den föreslagna lagen om Folkpensionsanstalten eller som av någon annan orsak inte längre behövs upphävas:

I 5 kap. Pensionsanstaltens förvaltning, 47—57, 58 a och 58 b § som innehåller bestämmelser om Folkpensionsanstaltens förvaltningsorgan, styrelse, förstärkta styrelsen, beslutsfattande i förstärkta styrelsen och styrelsen, fullmäktige, revisorer, bokföring, bokslut, de anställdas pensioner samt arbetstagarpensionsavgiften,

I 6 kap. Pensionsanstalten tillgångar och investering av tillgångarna, hänvisningen till att bestämmelserna om behandlingen av medel som hör till sjukförsäkringen finns i sjukförsäkringslagen (59 § 4 mom.), bestämmelserna om principen för hur tillgångarna skall tas upp i bokslutet (59 § 5 mom.), om de allmänna principerna för investeringsverksamheten (60 § 1 mom.), förstärkta styrelsens uppgift (60 § 3 mom.), investeringarnas art (60 § 4 mom.), maximiandelen av statens skuldförbindelser och aktieinnehav i ett och samma bolag (60 § 5 mom.) samt avkastning på tillgångarna (61 §),

I 7 kap. Lokal- och regionalförvaltning, bestämmelserna om försäkringsdistrikt och för-

säkringskretsar (65 §), överöring av beslutanderätt och meddelande av anvisningar (67§) samt lokalbyråer (68 §), samt

I 9 kap. Särskilda stadganden, bestämmelserna om behörig domstol i tvistemål (89 §) och styrelsens och förstärkta styrelsens skadeståndsskyldighet (91 §).

Rubriken till 6 kap. Rubriken ändras till Pensionsanstaltens fonder, eftersom bestämmelserna om placeringen av tillgångar skall ingå i 5 kap. i den föreslagna lagen om Folkpensionsanstalten.

59 a §. Den första meningen i 4 mom. om förstärkta styrelsens uppgifter stryks och hänvisningen till 59 § 3 mom. sjukförsäkringslagen i den andra meningen ändras så att den hänvisar till 4 mom.

1.3. Sjukförsäkringslagen

Det föreslås att bestämmelserna om försäkringsdistrikt och försäkringskretsar (42 §) samt forskning (49 § 1 mom. 5 punkten) i 4 kap. Förvaltningen skall upphävas eftersom bestämmelserna skall ingå i den föreslagna lagen om Folkpensionsanstalten. Vidare föreslås att bestämmelserna om kretsbyråernas uppgifter i verkställandet av sjukförsäkringen (49 § 2 mom.) och kretsbyråernas sakkunnigläkare (49 § 3 mom.) skall upphävas eftersom de blivit obehövliga.

60 §. Det föreslås att första meningen i 1 mom. om förvaltningen av sjukförsäkringsfondens medel skall strykas. En bestämmelse om detta skall ingå i 14 § i den föreslagna lagen om Folkpensionsanstalten. Den andra meningen förblir oförändrad.

2. Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om behörighetsvillkor för generaldirektören och direktörerna samt rätten att teckna Folkpensionsanstaltens namn. Också övriga närmare bestämmelser om verkställandet av lagen om Folkpensionsanstalten skall kunna utfärdas genom förordning av statsrådet. Ett utkast till förordning finns som bilaga till propositionen.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2002. Åtgärder som verkställigheten av lagarna förutsätter får vidtas innan lagarna träder i kraft.

4. Lagstiftningsordning

I propositionen föreslås att Folkpensionsanstaltens förstärkta styrelse dras in och att huvuddelen av dess uppgifter överförs på styrelsen, som skall inneha allmän behörighet. De uppgifter som hör till fullmäktige, som väljs av riksdagen, skall enligt förslaget ändras så att fullmäktige fastställer den nya styrelsen, som i huvudsak består av utomstående ledamöter, och styrelseledamöternas arvoden. Fullmäktige fastställer också grunderna för bokslutet. Dessutom preciseras bestämmelsen om fullmäktiges övervakningsuppgift så att fullmäktige bl.a. kan ge utlåtanden i frågor som gäller kvaliteten på Folkpensionsanstaltens tjänster och deras tillgänglighet.

Enligt grundlagsutskottets ståndpunkt i det ovan nämnda utlåtandet 4/1985 rd är det statsförfattningsrättsligt sett av central betydelse om de ändringar som föreslås i regeringens proposition berör bestämmelsen om fullmäktiges övervakningsrätt i 83 a § riksdagsordningen (numera 36 § 1 mom. grundlagen) och, om de gör det, är detta som helhet taget så betydande att riksdagens möjligheter till inflytande i anstalten, som står under riksdagens tillsyn, väsentligt försvagas eller blir otillräckliga.

Enligt den föreslagna lagen kommer fullmäktiges betydelse när det gäller valet av anstaltens högsta ledning att stärkas i och med att fullmäktige utser styrelsen som har allmän behörighet. Fullmäktige kommer också i fortsättningen att göra framställning om generaldirektör och direktörer, som skall utnämnas av republikens president. Republikens president fattar sitt beslut på basis av statsrådets förslag till avgörande. Statsrådets betydelse vid utnämningen kommer att minska, eftersom förstärkta styrelsen, som förordnats av statsrådet, kommer att dras in. De föreslagna ändringarna kommer att öka

fullmäktiges betydelse vid valet av högsta ledning och samtidigt i övervakningen av Folkpensionsanstalten. De innebär sålunda att riksdagens möjligheter till inflytande i Folkpensionsanstalten ökar.

Ur statsförfattningsrättslig synpunkt är det också av betydelse om utnämningen av styrelsen och de andra nya uppgifter som föreslås för fullmäktige kan anses vara sådana övervakningsuppgifter som avses i 36 § grundlagen. Enligt gällande 48 § 1 mom. folkpensionslagen, som tillkommit i vanlig lagstiftningsordning, gör fullmäktige en framställning om utnämmandet av styrelseledamöter. Snävt tolkat kan inte ens utnämningförslaget anses vara en övervakningsuppgift. Det har dock ansetts att fullmäktiges övervakningsuppgifter inte är begränsade i den snäva bemärkelsen övervakning i efterskott. T.ex. enligt 74 § 1 mom. folkpensionslagen av år 1937 hade fullmäktige till uppgift bl.a. att fastställa en viss räntefot och bestämda mortalitetstabeller, besluta om rättelse av pension i vissa fall, fastställa en del av de årliga premierna samt besluta om pensionsanstaltens överskott skall användas till extra förhöjning av pensioner. Dessa uppgifter, som föreskrivits fullmäktige genom en vanlig lag, visar att ordalydelsen i 83 a § riksdagsordningen inte har varit ett hinder för att utsträcka fullmäktiges uppgifter till andra uppgifter än uppgifter som i snäv bemärkelse är övervakning i efterskott.

Ordalydelsen i nya 36 § 1 mom. grundlagen avviker inte när det gäller övervakningsuppgiften i sak från ordalydelsen i 83 a § riksdagsordningen. Enligt motiveringen till regeringens proposition till ny grundlag (RP 1/1998 rd) är "avsikten inte att i samband med den nya regeringsformen ändra folkpensionsanstaltens nuvarande konstitutionella ställning."

Fullmäktiges rätt att förordna ledamöterna i Folkpensionsanstaltens styrelse enligt vad som föreslås i denna proposition kan anses vara en sådan till den övervakning i 36 § 1 mom. grundlagen nämnda övervakningen hörande uppgift som det är möjligt att utfärda bestämmelser om genom en vanlig lag. Inte heller de övriga ändringarna av fullmäktiges uppgifter som föreslås strider mot den övervakningsuppgift som avses i grundlagen.

Med stöd av det ovan anförda anser regeringen att propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock med beaktande av ärendets natur vara nödvändigt att begära grundlagsutskot-

tets utlåtande om propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslagen***1.****Lag****om Folkpensionsanstalten**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Ställning

Folkpensionsanstalten är en självständig offentligrättslig inrättning, vars förvaltning och verksamhet övervakas av fullmäktige som väljs av riksdagen.

2 §

Uppgifter

Om Folkpensionsanstaltens uppgifter som gäller social trygghet bestäms i de olika lagarna om förmånerna.

Folkpensionsanstalten kan enligt avtal också handha annan verkställighet som hänför sig till social trygghet samt tillhandahålla andra tjänster.

Folkpensionsanstaltens skall dessutom

1) informera om förmånerna och om sin service,

2) bedriva forskning som tjänar utvecklandet av förmånssystemen och den egna verksamheten,

3) utarbeta statistik, beräkningar och prognoser, samt

4) ge förslag till utvecklande av lagstiftningen angående sitt verksamhetsområde.

2 kap.

Förvaltning

3 §

Förvaltningsorgan

Folkpensionsanstaltens förvaltningsorgan är fullmäktige och styrelsen.

4 §

Fullmäktige

Riksdagen väljer tolv fullmäktige och för var och en av dem en suppleant samt antar en instruktion för fullmäktige.

Fullmäktige tillsätts under valperiodens första riksmöte för hela valperioden.

5 §

Fullmäktiges uppgifter

Fullmäktige skall

1) övervaka Folkpensionsanstaltens förvaltning och verksamhet med beaktande bland annat av kvaliteten på anstaltens tjänster och tillgången till dem,

2) förordna styrelseledamöterna och fastställa deras arvode,

3) utse ett behövt antal revisorer och revisorssuppleanter, av vilka minst två revisorer och revisorssuppleanter skall vara av Centralhandelskammaren godkända revisorer eller revisorer som har avlagt examen för revisorer inom den offentliga förvaltningen och ekonomin, samt fastställa en instruktion för dem,

4) på framställning av styrelsen fastställa grunderna för anstaltens bokslut,

5) fastställa anstaltens bokslut och besluta om beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen, samt

6) årligen avge en berättelse över sin verksamhet till riksdagen.

6 §

Styrelsen

Styrelsen har högst tio ledamöter, av vilka fullmäktige förordnar högst åtta ledamöter. Till styrelsen hör också Folkpensionsanstaltens generaldirektör och den direktör som förordnats till generaldirektörens ställföreträdare. Styrelsens mandatperiod är tre år. Om en styrelseledamots uppgift blir vakant innan mandatperioden gått ut, skall en ny ledamot förordnas för den återstående mandatperioden. Fullmäktige förordnar ordförande och vice ordförande för styrelsen.

När styrelseledamöterna förordnas skall sakkunskap i systemen för social trygghet, ledning, förvaltning samt i ekonomi och placeringsverksamhet beaktas. Av styrelseledamöterna är en representant för social- och hälsovårdsministeriet, en för arbetsgivarnas centralorganisationer, en för löntagarnas centralorganisationer och en för jord- och skogsbruksproducenternas centralorganisationer.

En representant för Folkpensionsanstaltens personal har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsens möten.

7 §

Styrelsens uppgifter

Styrelsen leder och utvecklar Folkpen-

sionsanstaltens verksamhet. Styrelsen skall utöver annat

1) årligen fastställa en verksamhets- och ekonomiplan för anstalten,

2) årligen uppgöra verksamhetsberättelse och bokslut för anstalten,

3) fastställa anstaltens arbetsordning, i vilken ges närmare bestämmelser om förvaltningen och om behandlingen av ärenden,

4) besluta om allmänna principer för placeringen av anstaltens medel,

5) besluta om köp och försäljning av fast egendom,

6) besluta om arbetsfördelningen mellan generaldirektören och direktörerna,

7) utnämna de ledande tjänstemännen,

8) fastställa generaldirektörens och de övriga direktörernas löneförmåner, pensionsförmåner och andra förmåner,

9) fastställa grunderna för tjänstemännens löner, arbetstid, semester och resekostnadsersättning samt tjänstemännens pensions- och familjepensionsstadgor, samt

10) avgöra andra frågor av principiell natur eller annars viktiga ärenden.

Styrelsen kan överföra behörighet på generaldirektören, direktörerna samt tjänstemännen.

8 §

Beslutsfattande i styrelsen

Styrelsen är beslutför när ordföranden för sammanträdet och minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande.

Som beslut gäller den mening som majoriteten omfattar. När rösterna fördelas jämnt avgör ordförandens mening.

9 §

Generaldirektören och direktörerna

Folkpensionsanstalten har en generaldirektör och högst fem direktörer, vilka republikens president utnämner på framställning av fullmäktige. Republikens president förordnar

en av direktörerna till ställföreträdare för generaldirektören.

Om generaldirektörens och direktörernas behörighetsvillkor bestäms genom förordning av statsrådet. Statsrådet kan av särskilda skäl bevilja dispens från de behörighetsvillkor som anges genom förordning.

10 §

Central-, regional- och lokalförvaltning

Folkpensionsanstaltens centralförvaltning kan vara indelad i avdelningar och andra verksamhetsenheter.

Folkpensionsanstalten kan ha försäkringskretsar, i vilka den kan ha en kretscentral. Försäkringskretsarna bestäms av Folkpensionsanstalten.

Folkpensionsanstaltens lokalförvaltning består av försäkringsdistrikt. Försäkringsdistriktet bestäms av Folkpensionsanstalten sedan den hört kommunstyrelserna i fråga. I varje försäkringsdistrikt har Folkpensionsanstalten en eller flera byråer. Anstalten kan dessutom ha andra enheter inom lokalförvaltningen.

3 kap.

Delegationer

11 §

Delegationen för Folkpensionsanstalten

Folkpensionsanstalten kan ha en delegation för Folkpensionsanstalten, som har till uppgift att främja och utveckla dels samarbetet mellan de myndigheter och samfund som deltar i verkställigheten när det gäller social trygghet, dels beaktandet av servicetagarnas synvinkel. Folkpensionsanstaltens styrelse tillsätter delegationen för tre år i sänder. I delegationen skall myndigheter och samfund samt intresseorganisationer vara företrädade.

Folkpensionsanstalten kan dessutom ha andra delegationer i enlighet med vad som föreskrivs annanstans eller vad Folkpensionsanstalten beslutar.

4 kap.

Personalpensioner

12 §

Beviljande av pension och sökande av ändring

Den som är anställd hos Folkpensionsanstalten har rätt till pension och familjepensionsskydd av Folkpensionsanstaltens medel med iakttagande i tillämpliga delar av de grunder som anges i bestämmelserna om pensioner och familjepensioner för dem som är i statens tjänst.

Förmåner enligt 1 mom. beviljas av Folkpensionsanstalten. Vid anstalten finns ett pensionsombud, som har rätt att följa handläggningen av dessa ärenden i anstalten.

Ändring i Folkpensionsanstaltens beslut i ärenden som gäller pension och familjepension söks genom besvär hos försäkringsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet. Besvärsmåttet har den som söker eller får pension och familjepension samt pensionsombudet. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Vid behandlingen av ärenden som avses i denna paragraf iaktas i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 24 § lagen om statens pensioner (280/1966).

13 §

Arbetstagarnas pensionsavgift

Arbetstagarnas pensionsavgift för personer som är anställda hos Folkpensionsanstalten är en till sin storlek mot den i 12 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/1961) bestämda pensionsavgiftsprocenten svarande del av den lön som avses i 2 mom.

Arbetsgivaren innehåller i samband med löneutbetalningen arbetstagarnas pensionsavgift på sina anställdas lön enligt 13 § lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) och 4 § lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/1978). Medel som inflyter av arbetstagarnas pensionsavgift redovisas till den pensionsansvarsfond som avses i 59 § folkpensionslagen

(347/1956).

Medel som består av arbetstagarnas pensionsavgifter får användas till utbetalning av pensioner till ett belopp motsvarande högst den andel som inom det pensionssystem som avses i lagen om pension för arbetstagare används för utjämnig av det genomsnittliga pensionsansvaret.

Vid sökande av ändring i ärende som gäller arbetstagarnas pensionsavgift iaktas i tillämpliga delar vad som bestäms om sökande av ändring i beslut om personalpension.

5 kap.

Placering av medel

14 §

Placering och placeringsplan

Vid placering av de i 59 § folkpensionslagen avsedda folkpensions-, sjukförsäkrings- och pensionsansvarsfondernas medel skall placeringarna göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning.

Folkpensionsanstaltens styrelse skall utarbeta en plan för placeringen av anstaltens medel. I placeringsplanen skall särskilt beaktas fondens karaktär och kraven på placeringsverksamheten.

6 kap.

Bokföring, bokslut och revision

15 §

Bokföring

Folkpensionsanstalten skall i sin bokföring i tillämpliga delar iaktta bokföringslagen (1336/1997), om inte annat följer av denna lag.

Anstaltens tillgångar skall i bokslutet tas upp till det belopp som styrelsen bestämmer, dock högst till gängse värde.

I bokföringen skall de medel som består av arbetstagarnas pensionsavgifter, vilka inne-

hålls på lönerna för anstaltens personal, behandlas så att de kan särskiljas från pensionsansvarsfondens övriga medel.

16 §

Bokslut

Folkpensionsanstaltens räkenskapsperiod är ett kalenderår.

Bokslutet, som omfattar balansräkning, resultaträkning och noter samt en verksamhetsberättelse, skall upprättas före utgången av mars.

17 §

Revision

Vid Folkpensionsanstaltens revision iaktas i tillämpliga delar revisionslagen (936/1994).

Revisorerna upprättar årligen anstaltens revisionsberättelse före utgången av april. Revisorerna överlämnar revisionsberättelsen till fullmäktige.

18 §

Fastställande av bokslutet

Fullmäktige fastställer bokslutet och beslutar om beviljande av ansvarsfrihet för styrelseledamöterna före utgången av följande maj månad.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

19 §

Överföring av beslutanderätt angående avgörande av förmån

Folkpensionsanstalten kan besluta om överföring av beslutanderätt till sina byråer eller andra enheter när det gäller avgörande

av en förmån, med undantag av invaliditetspensioner i fråga om vilka besluten fattas centraliserat. Anstalten kan för säkerställande av en enhetlig beslutspraxis meddela anvisningar om behandlingen av förmånerna.

20 §

Offentlighet i fråga om löneuppgifter

Uppgifter om den del av generaldirektörens, direktörernas eller de ledande tjänstemännens löner som bestäms på grundval av den individuella arbetsinsatsen eller annars bestäms personligt, om löneklassen eller lönen enligt kvalifikationsgrupp eller om någon eventuell annan del av lönen samt om den totala avlöningen är offentliga.

21 §

Ämbetspråk

På Folkpensionsanstalten tillämpas det som i språklagen (148/1922) föreskrivs om statliga myndigheters språk.

22 §

Behörig domstol i tvistemål

Tvistemål i vilka Folkpensionsanstalten är svarande handläggs vid Helsingfors tingsrätt.

23 §

Närmare bestämmelser

Bestämmelser om rätten att teckna Folkpensionsanstaltens namn och annan verkställighet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

24 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002. Genom denna lag upphävs

1) i folkpensionsförordningen av den 7 december 1956 (594/1956) 1, 3—12, 12 a, 13, 14, 14 a och 15—19 § samt 2 och 3 kap.,

av dessa lagrum 5 § sådan den lyder i förordning 461/1962, 6 § sådan den lyder delvis ändrad i förordning 1146/1992, 9 § sådan den lyder i förordning 222/1994, 12 § sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda förordning, 12 a § sådan den lyder i förordningarna 806/1968, 1700/1991 och 1194/1994, 13 och 14 § sådana de lyder i förordning 229/1960, 14 a § sådan den lyder i förordning 27/1975, 19 § sådan den lyder i nämnda förordning 1700/1991 samt 2 och 3 kap. sådana de lyder jämte ändringar, samt

2) i sjukförsäkringsförordningen av den 1 november 1963 (473/1963) 39, 42 och 43 §,

av dessa lagrum 39 § sådan den lyder delvis ändrad i förordning 1215/1996 och 42 § sådan den lyder i förordning 1701/1991.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

25 §

Övergångsbestämmelse

När denna lag träder i kraft blir den som är ordförande för styrelsen generaldirektör och de som är ledamöter i styrelsen blir direktörer med samma villkor som tidigare.

Folkpensionsanstaltens reglementen och instruktioner som gäller när denna lag träder i kraft tillämpas fram till det att den arbetsordning som avses i 7 § har trätt i kraft. Lika så tillämpas Folkpensionsanstaltens gällande pensions- och familjepensionsstadgor fram till det att de i 7 § avsedda pensions- och familjepensionsstadgorna har trätt i kraft.

2.

Lag**om ändring av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) 47—57, 58 a och 58 b §, 59 § 4 och 5 mom., 60 § 1 och 3—5 mom. samt 61, 65, 67, 68, 89 och 91 §,

av dessa lagrum 48 § sådan den lyder i lagarna 217/1967 och 41/1973, 49 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 427/1963, 50 § sådan den lyder i sistnämnda lag, 53 § sådan den lyder i lag 241/2000, 56 § sådan den lyder i lag 657/1973, 58 a § sådan den lyder i lagarna 1595/1991 och 280/1999, 58 b § sådan den lyder i lag 1596/1993, 59 § 4 och 5 mom. sådana de lyder i lag 908/1998, 60 § 1 och 3—5 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1595/1991, 65 § sådan den lyder i lagarna 451/1974 och 827/1996, 67 § sådan den lyder i sistnämnda lag och 68 § sådan den lyder i lag 1658/1992, samt

ändras rubriken för 6 kap. och 59 a § 4 mom., av dessa lagrum 59 a § 4 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1595/1991, som följer:

6 kap.	delas förvaltningskostnaderna till denna del inte enligt 58 § ovan och 59 § 4 mom. sjuk- försäkringslagen.
Pensionsanstaltens fonder	-----

59 a §	Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.
-----	Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
Om investerings- eller anläggningstill- gångar används till betalning av bidrag, upp-	-----

3.**Lag****om ändring av sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/1963) 42 § och 49 § 1 mom. 5 punkten och 2 och 3 mom., av dessa lagrum 42 § sådan den lyder i lagarna 452/1974 och 832/1996, 49 § 2 mom. sådant det lyder i sistnämnda lag och 49 § 3 mom. sådant det lyder i nämnda lag 452/1974, och

ändras 60 §, sådan den lyder i lagarna 621 och 1596/1991, som följer:

60 §

Sjukförsäkringsfonden samt folkpensions- och pensionsansvarsfonden enligt folkpensionslagen har rätt att av särskilda skäl på de villkor som fonderna iakttar i sin kreditgivning låna medel till varandra utan att kräva säkerhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 9 februari 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

2.

Lag**om ändring av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) 47—57, 58 a och 58 b §, 59 § 4 och 5 mom., 60 § 1 och 3—5 mom. samt 61, 65, 67, 68, 89 och 91 §,

av dessa lagrum 48 § sådan den lyder i lagarna 217/1967 och 41/1973, 49 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 427/1963, 50 § sådan den lyder i sistnämnda lag, 53 § sådan den lyder i lag 241/2000, 56 § sådan den lyder i lag 657/1973, 58 a § sådan den lyder i lagarna 1595/1991 och 280/1999, 58 b § sådan den lyder i lag 1596/1993, 59 § 4 och 5 mom. sådana de lyder i lag 908/1998, 60 § 1 och 3—5 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1595/1991, 65 § sådan den lyder i lagarna 451/1974 och 827/1996, 67 § sådan den lyder i sistnämnda lag och 68 § sådan den lyder i lag 1658/1992, samt

ändras rubriken för 6 kap. och 59 a § 4 mom., av dessa lagrum 59 a § 4 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1595/1991, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

<p style="text-align: right;">47 §</p> <p>Pensionsanstaltens förvaltningsorgan</p> <p>äro:</p> <p>1) styrelsen;</p> <p>2) förstärkta styrelsen, och</p> <p>3) fullmäktige.</p> <p>Pensionsanstalten verkar uppdelad på avdelningar. Angående indelningen i avdelningar bestämmes genom förordning.</p> <p>Angående pensionsanstaltens (distriktsombudsmän) och (pensionsbestyrelserna) stadgas i 7 kap.</p>	<p>(upphävs)</p>	<p style="text-align: right;">47§</p>
---	------------------	---------------------------------------

<p style="text-align: right;">48 §</p> <p>Pensionsanstaltens angelägenheter handhas av styrelsen, såvida de icke i denna lag ombetrotts förstärkta styrelsen eller fullmäktige. Styrelsen består av ordförande och fem ledamöter, vilka på framställning av fullmäktige utnämns av republikens president.</p>	<p>(upphävs)</p>	<p style="text-align: right;">48 §</p>
---	------------------	--

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Styrelsens ordförande och ledamöter tillkommande löneförmåner fastställas av (socialministeriet). Likaledes fastställas dem tillkommande pensionsförmåner samt efter deras frånfälle utgående familjepensionsförmåner och andra förmåner av ((socialministeriet)). Vid fastställandet av pensions- och familjepensionsförmånerna och övriga förmåner skall i tillämpliga delar iakttagas vad som är stadgat om person i tjänsteförhållande till staten tillkommande motsvarande pensioner och förmåner.

49 §

Förstärkta styrelsen består av medlemmarna i pensionsanstaltens styrelse och högst fjorton extra medlemmar ävensom nödigt antal suppleanter för de sistnämnda. Statsrådet förordnar de extra medlemmarna och deras suppleanter för tre år i sänder. Statsrådet fastställer de extra medlemmarnas arvode. I förstärkta styrelsen ledes ordet av styrelsens ordförande.

Medlem av förstärkta styrelsen må befrias från sitt uppdrag under mandattiden. Ny medlem må förordnas i hans ställe för den återstående tiden.

(upphävs)

49 §

50 §

På förstärkta styrelsen ankommer:

- 1) att fastställa grunderna för pensionsanstaltens bokslut;
- 2) att hos fullmäktige göra framställningar i de ärenden, vilka enligt stadgandena i denna lag hänskjutits till fullmäktiges avgörande;
- 3) att besluta om investering av i denna lag avsedda medel;
- 4) att besluta om köp och försäljning av fast egendom samt om inrättande av sjukvårds- och andra anstalter;
- 5) att avgöra frågor av principiell natur eller eljest viktiga ärenden; samt
- 6) att fatta beslut i övriga ärenden, som av styrelsen underställas dess behandling.

(upphävs)

50 §

51 §

Styrelsen och förstärkta styrelsen äro beslutföra, då minst två tredjedelar av medlemmarna äro tillstädes.

Vid behandling av ärenden i styrelsen och förstärkta styrelsen blir den mening gällan-

(upphävs)

51 §

de, som omfattats av flertalet. Falla rösterna lika, avgör ordförandens röst; vid val avgör likväl i dylikt fall lotten.

Vid handläggning av i 73 § 1 mom. nämnd angelägenhet må i avgörandet icke deltaga styrelsemedlem, som biträtt beslut, vilket enligt sagda moment bör underställas.

52 §

Angående rätt för sektion inom och medlem av styrelsen och förstärkta styrelsen ävensom för funktionär vid pensionsanstalten att handla på styrelsens eller förstärkta styrelsens vägnar stadgas genom förordning.

(upphävs)

52 §

53 §

Riksdagen väljer tolv fullmäktige, och för var och en av dem en suppleant, att övervaka folkpensionsanstaltens förvaltning och verksamhet samt antar en instruktion för fullmäktige.

Fullmäktige tillsätts under valperiodens första riksmöte för hela valperioden.

(upphävs)

53 §

54 §

På fullmäktige ankommer att

- 1) övervaka pensionsanstaltens förvaltning och verksamhet,
- 2) utse ett erforderligt antal revisorer och revisorssuppleanter samt fastställa instruktion för dem,
- 3) fastställa pensionsanstaltens bokslut samt att besluta om beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen och förstärkta styrelsen, samt att
- 4) fatta beslut i de övriga ärenden som enligt bestämmelserna i denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den skall avgöras av dem.

Över sin verksamhet skola fullmäktige årligen avgiva berättelse till riksdagen.

(upphävs)

54 §

55 §

Till revisor må icke utses person, som är anställd vid pensionsanstalten eller hos medlem av dess styrelse eller förstärkta styrelse eller står i sådant förhållande till medlem av styrelsen eller förstärkta styrelsen, som utgör domarjäv.

Revisor, som vid fullgörandet av sitt upp-

(upphävs)

55 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

drag uppsåtligen eller av vårdslöshet underlåter att iakttaga den noggrannhet god revisionssed förutsätter, är skyldig att ersätta den skada, som med iakttagande av dylik noggrannhet hade kunnat undgås.

56 §

Pensionsanstalten skall i sin bokföring i tillämpliga delar iakttaga vad i bokföringslagen är stadgat om rörelseidkares bokföring, såvida icke annat följer av stadgandena i denna lag.

Pensionsanstaltens räkenskaper avslutas kalenderårsvis. För varje år skall styrelsen före utgången av följande mars månad uppgöra berättelse över pensionsanstaltens ställning och förvaltning.

57 §

Revisorerna skola årligen före utgången av april månad avgiva revisionsberättelse till förstärkta styrelsen, som jämte eget yttrande insänder densamma till fullmäktige.

Fråga om fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet skall av fullmäktige handläggas före utgången av följande juni månad.

58 a §

Den som är anställd hos pensionsanstalten har rätt till pension av pensionsanstaltens medel och till familjepensionsskydd med iakttagande i tillämpliga delar av de grunder som stadgas för pensioner och familjepensioner för dem som är i statens tjänst.

Förmåner enligt 1 mom. beviljas av pensionsanstalten. Vid pensionsanstalten finns ett pensionsombud, som har rätt att följa handläggningen av dessa ärenden i pensionsanstalten. Ändring i pensionsanstaltens beslut i ärenden som gäller pension och familjepension söks genom besvär hos försäkringsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet. Besvärsrätt har pensionssökande och pensionstagare samt pensionsombudet. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Vid behandlingen av ärenden som avses i denna paragraf iakttas i tillämpliga delar 24 § lagen om statens pensioner.

(upphävs)

56 §

(upphävs)

57 §

(upphävs)

58 a §

58 b §

Arbetstagarpensionsavgiften för personer som är anställda hos pensionsanstalten är en till sin storlek mot den i 12 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/61) stadgade pensionsavgiftsprocenten svarande del av den lön som avses i 2 mom.

Arbetsgivaren innehåller i samband med löneutbetalningen arbetstagarpensionsavgiften på hos honom anställda personers lön enligt 4 § lagen om forskottsuppbörd (418/89) och 4 § lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/78). Medel som inflyter av arbetstagarnas pensionsavgift redovisas till statens pensionsansvarsfond.

I pensionsanstaltens bokföring skall de medel som utgörs av arbetstagarnas pensionsavgifter behandlas så att de kan särskiljas från pensionsansvarsfondens övriga medel. Medel som utgörs av arbetstagarnas pensionsavgifter får användas till utbetalning av pensioner till ett belopp motsvarande högst den andel som inom det pensions-system som avses i lagen om pension för arbetstagare används för utjämning av det genomsnittliga pensionsansvaret.

Vid sökande av ändring i fråga om arbetstagarpensionsavgiften iakttas i tillämpliga delar vad som stadgas om ändringsökande i pensionsbeslut som gäller tjänstgöringsförhållande.

6 kap.

Pensionsanstaltens fonder och investeringar av tillgångarna

59 §

Angående förvaltningen av medel som med stöd av sjukförsäkringslagen och i arbetsgivares sjukförsäkringsavgifter inflyter till folkpensionsanstalten bestäms i sjukförsäkringslagen.

Pensionsanstaltens tillgångar skall i bokslutet tas upp till högst gängse värde.

59 a §

Förstärkta styrelsen fastställer de grunder enligt vilka pensionsanstaltens invester-

58 b §

(upphävs)

6 kap.

Pensionsanstaltens fonder

59 §

(upphävs 59 §:n 4 ja 5 mom.)

59 a §

Om investerings- eller anläggningstillgångar används till betalning av bidrag,

Gällande lydelse

ings- eller anläggningstillgångar överförs till pensionsansvarsfonden för täckning av pensionsansvaret. Om sådana tillgångar används till betalning av bidrag, uppdelas förvaltningskostnaderna till denna del inte enligt 58 § ovan och 59 § 3 mom. sjukförsäkringslagen.

60 §

Folkpensions- och pensionsansvarsfondens tillgångar skall investeras med beaktande av säkerhet, avkastning och fondernas likviditet. Vid bedömningen av säkerheten skall avseende även fästas vid att investeringarnas realvärde bevaras.

Grunderna för det vederlag som uppbärs för anläggningstillgångar som har överfört för täckande av pensionsansvaret fastställs av förstärkta styrelsen

Tillgångarna böra investeras i produktiva företag. Dessutom må tillgångar investeras för ändamål, som direkt främja bevarandet och återställandet av arbetsförmåga, samt för byggnadsverksamhet, som främjar åldringvården och åldringars bostadsförhållanden, likväl sålunda, att tillgångar, som investeras i byggnadsverksamhet, som främjar åldringars bostadsförhållanden, må utlånas åt kommuner samt genom förmedling och under övervakning av kommunerna åt allmännyttiga stiftelser och föreningar samt församlingar. Tillgångar, som investeras i byggnadsverksamhet, som främjar åldringvården och åldringarnas bostadsförhållanden, må sammanlagt utgöra högst tio procent av pensionsanstaltens samtliga investeringar, och pensionsanstalten må på i förordning närmare stadgat sätt bestämma, att räntan på för dessa avsedda byggnadslån skall vara lägre än den ränta den tillämpar i sin övriga investeringsverksamhet.

Statens skuldförbindelser får utgöra sammanlagt högst 30 procent av pensionsanstaltens samtliga investeringar. Pensionsanstalten får äga aktier i ett och samma industri- eller bankbolag till högst 10 procent av aktiekapitalet.

61 §

Såsom avkastning av pensionsanstaltens

Föreslagen lydelse

uppdelas förvaltningskostnaderna till denna del inte enligt 58 § ovan och 59 § 4 mom. sjukförsäkringslagen.

60 §

(upphävs 1 och 3—5 mom.)

61 §

(upphävs)

tillgångar räknas dividender, avkastningar av anstaltens för annat än förvaltningen erforderliga fastigheter samt räntor med av fluktuationer i penningvärdet härflytande ändringar, sedan från desamma avdragits i 58 § avsedda utgifter.

65 §

För skötseln av försäkringen indelas landet i försäkringsdistrikt som omfattar en eller flera kommuner eller delar av en kommun. Försäkringsdistrikten bestäms av folkpensionsanstalten sedan den hört kommunstyrelserna i fråga.

Utom i distrikt indelas landet i försäkringskretsar, i vilka en kretsbyrå för folkpensionsanstalten finnes. Försäkringskretsarna bestämmas av folkpensionsanstalten.

(upphävs)

65 §

67 §

Folkpensionsanstalten beslutar om överföring av beslutanderätt till en lokalbyrå eller någon annan enhet när det gäller avgörande av en förmån, med undantag för invaliditetspensioner, i fråga om vilka arbetsoförmågan bedöms centraliserat. Pensionsanstalten meddelar anvisningar om behandlingen av förmånerna för säkerställande av en enhetlig beslutspraxis.

(upphävs)

67 §

68 §

I varje försäkringsdistrikt har pensionsanstalten en lokalbyrå vars förläggningskommun bestäms av pensionsanstalten efter att denna har hört kommunstyrelserna, om försäkringsdistriktet omfattar flera kommuner. Om synnerliga skäl kräver det har pensionsanstalten, efter att ha hört kommunstyrelserna, rätt att förlägga byrån utanför distriktet.

(upphävs)

68 §

89 §

Twistemål, vari pensionsanstalten är svarande, handlägges i första instans av rådstuvurätten i Helsingfors stad.

(upphävs)

89 §

91 §

Medlem av styrelsen och förstärkta styrelsen är pliktig att ersätta skada, som han genom att handla i strid med lag eller förordning eller eljest uppsåtligen eller genom vårdslöshet tillskyndat pensionsanstalten.

(upphävs)

91 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Stannar sådant flere till last, svare de för skadan en för alla och alla för en.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/1963) 42 § och 49 § 1 mom. 5 punkten och 2 och 3 mom., av dessa lagrum 42 § sådan den lyder i lagarna 452/1974 och 832/1996, 49 § 2 mom. sådant det lyder i sistnämnda lag och 49 § 3 mom. sådant det lyder i nämnda lag 452/1974, och

ändras 60 §, sådan den lyder i lagarna 621 och 1596/1991, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

42 §

För skötseln av försäkringen indelas landet i försäkringsdistrikt som omfattar en eller flera kommuner eller delar av en kommun. Försäkringsdistrikten bestäms av folkpensionsanstalten sedan den hört kommunstyrelserna i fråga.

(upphävs)

42 §

Utom i distrikt indelas landet i försäkringskretsar, i vilka en kretsbyrå för folkpensionsanstalten finnes. Försäkringskretsarna bestämmas av folkpensionsanstalten.

49 §

Folkpensionsanstalten åligger:

49 §

5) att införskaffa uppgifter och utred-

(upphävs 1 mom. 5 punkten och 2 och 3 mom.)

ningar samt företaga undersökningar i frågor, som sammanhånga med sjukförsäkringen, samt framlägga förslag till utvecklande av sjukförsäkringen och dess förvaltning;

 På folkpensionsanstaltens kretsbyrå ankommer att övervaka och leda verksamheten vid lokalbyråerna inom området enligt de anvisningar och föreskrifter som folkpensionsanstalten meddelar.

Underställda kretsbyrån verkar nödigt antal sakkunnigläkare.

60 §

Sjukförsäkringsfondens medel skall med beaktande av likviditeten förvaltas på ett räntabelt och betryggande sätt. Sjukförsäkringsfonden samt folkpensions- och pensionsansvarsfonden enligt folkpensionslagen har rätt att av särskilda skäl på de villkor som fonderna iakttar i sin kreditgivning låna medel till varandra utan att kräva säkerhet.

60 §

Sjukförsäkringsfonden samt folkpensions- och pensionsansvarsfonden enligt folkpensionslagen har rätt att av särskilda skäl på de villkor som fonderna iakttar i sin kreditgivning låna medel till varandra utan att kräva säkerhet.

 Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

*Bilaga 2
Förordningsutkast*

Statsrådets förordning om Folkpensionsanstalten

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från social- och hälsovårdsministeriet, föreskrivs med stöd av 9 och 23 § lagen den xx xxx 2001 om Folkpensionsanstalten (/2001):

1 §

Behörighetsvillkor för generaldirektören och direktörerna

Behörighetsvillkor för tjänsterna som generaldirektör och direktör vid Folkpensionsanstalten är högre högskoleexamen, kännedom om systemen för social trygghet samt i praktiken visad ledarförmåga och erfarenhet av ledarskap. Av minst en direktör fordras sådant fullständigt behärskande av svenska språket som avses i lagen angående den språkkunskap, som skall av statstjänsteman fordras (149/1922).

2 §

Rätt att teckna underskrift

Fullmakter, förbindelser och andra jämförbara handlingar som utfärdas på Folkpensionsanstaltens vägnar undertecknas av generaldirektören och en direktör tillsammans, eller av generaldirektören eller en direktör tillsammans med en av styrelsen bemyndigad tjänsteman eller av två av styrelsen bemyndigade tjänstemän tillsammans.

3 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2002.

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.
